

ADMINISTRAȚIA: str. Sfânta Vineri nr. 9, tel.: 15.50.90. REDACȚIA: București, str. Popa Rusu nr. 24, tel.: 11.80.80.

Eminența Sa dl Șef Rabin dr. Moses Rosen onorat de prestigioase foruri din țară și străinătate

ACADEMIA ROMÂNĂ

DOMNIEI SALE DR. MOSES ROSEN

Imi face o deosebită plăcere să vă comunic că Adunarea generală a Academiei Române, întrunită în sesiune în ziua de 10 noiembrie 1992, a hotărât alțarea Dumneavoastră ca membru de onoare al celui mai înalt for științific și cultural al țării.

Vă felicit călduros și vă urc multă sănătate, noi și importante succese în întreaga Dumneavoastră activitate.

Academician MIHAI DRĂGĂNESCU
președintele Academiei Române

DOMNIEI SALE DOMNULUI
MIHAI DRĂGĂNESCU
Președintele Academiei Române

Vă mulțumesc mult pentru telegrama dvs. prin care mi-ați comunicat vestea înmărmuritoare că Academia Română a hotărât să mă cinstească proclamându-mă membru de onoare al acestui suprem for de cultură și știință al țării.

Sunt adănc mișcat de această cinste pe care o socot acordată Comunității Evreilor din România, al cărei păstor și conducător mi-a fost hărăzit de Dumnezeu să fiu, în vremuri de grea restriște și ample încercări.

Văd în această hotărâre o admirabilă afirmare a Omeniei și Dreptății care născă din poporul român, virtuți care constituie adevăratul mesaj al acestui popor către minoritățile naționale și religioase conlocuitoare în România.

Mă bucur, respectate Domnule Președinte al Academiei Române, mă bucur nu numai că, la apusul frământărilor mele vieți, sunt răsplătit cu acest titlu înalt, nu numai pentru comunitatea mea, care trăiește aici de peste șase veacuri, pe deplin înfrățită cu poporul român, mă bucur mai cu seamă pentru imaginea nobilă a acestui popor pe care semănătorii de ură și zădărnice încercări să o umbrească în ultimul timp.

Socot această cinste a umilei mele persoane ca o afirmare strălucită a umanității și înțelepciunii românești.

Vă încredințez — și vă rog să transmiteți tuturor membrilor Academiei această asigurare a mea — că voi rămâne, cu întreaga mea putere de muncă, devotat, în slujba României, patria noastră scumpă și dragă.

DR. MOSES ROSEN
Șef Rabinul Cultului Mozaic

DL LAWRENCE EAGLEBURGER, SECRETAR DE STAT INTERIMAR
AL S.U.A., L-A PRIMIT PE DL ȘEF RABIN DR. MOSES ROSEN

Eminența a a cerut acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate României

COMUNICATUL DEPARTAMENTULUI DE STAT AL S.U.A.

La 17 noiembrie 1992, secretarul de stat interimar, L. Eagleburger, s-a întâlnit cu dr. Moses Rosen, Șef Rabinul Cultului Mozaic din România, pentru a discuta evenimentele din țară după alegerile parlamentare și prezidențiale din 17 noiembrie a.c.

DL Lawrence Eagleburger

Secretarul de stat interimar a luat nota de declarațiile pozitive referitoare la drepturile omului făcute de personalități politice românești, inclusiv de recenziile declarațiilor ale noului președinte al Camerei Deputaților și ale diversilor lideri de partide, în favoarea unei legislații împotriva antisemitismului. Citiți în corpul revistei aceste declarații.

Secretarul de stat interimar a încurajat eforturile de combatere a antisemitismului, de promovare a înțelegerii între diferite grupuri religioase și etnice

și a drepturilor tuturor cetățenilor României.

Șef Rabinul Rosen a exprimat preocuparea pentru bunăstarea tuturor românilor în iarna care vine și a cerut acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate și a altui sprijin american pentru România în această perioadă de tranziție economică și politică.

Iudaismul american îl omagiază pe marele nostru învățător

Între 12 și 25 noiembrie 1992, Eminența Sa și doamna Amalia dr. Rosen au făcut o vizită în Statele Unite ale Americii, răspunzând numeroaselor invitații primite de la organizațiile evreiești mondiale și de la personalități conducătoare ale iudaismului american, care și-au manifestat astfel dorința de a exprima învățătorului nostru omagiu și felicitări cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani.

În seara zilei de vineri 13 noiembrie, a avut loc, în marile saleane ale Hotelului Hilton din New York, un dîneu festiv oferit de Organizația "American Joint Distribution Committee", la care au luat cuvîntul: dna Sylvia Hasenfeld — președintele "Joint"-ului —, dnii Michael Schneider — vicepreședinte executiv al organizației — și Allan Batkin — președintele Secției pentru Europa de răsărit a acestei universal cunoscute organizații de binefacere.

Toți vorbitorii au relevat uriașele realizări ale domnului Șef Rabin dr. Moses Rosen în cei 45 de ani de păstorie ca Șef Rabin și i-au exprimat prinose recunoștință pentru devotamentul, înțelepciunea și curajul cu care a reușit să-i salveze — atât fizic, cât și spiritual — pe cei 400.000 de evrei din România.

În răspunsul Domniei Sale, Eminența Sa, vădit emoționat, a subliniat deose-

bită importanță a ajutorului primit de la "Joint" în ultimii 26 de ani, a relevat maniera umanistă, demnă, discretă și plină de fină sensibilitate a conducătorilor "Joint"-ului. "Un program de supraviețuire, un program al salvării iudaismului din România, un program al respectării riguroase a demnității umane, un program al dreptății pentru cei săraci", iată cum a definit Eminența Sa sfertul de veac al aplicării programului "Joint" în România.

O diplomă de onoare, al cărei text îl publicăm, a fost înmînată, în cadrul unei impresionante solemnități, sârbătoritului.

În seara de duminică 22 noiembrie 1992, la Hotelul Hilton din New York, comitetul de conducere al organizației "Shaarei Tzedek" ("Porțile dreptății") — denumire inspirată de Psalmul 148: "Deschideți-mi porțile dreptății ca să pășesc printr-insele și să-i mulțumesc lui Dumnezeu" (19) l-a sârbătorit pe dl Șef Rabin dr. Moses Rosen, în cadrul unui impresionant dîneu, cu participarea a peste o mie de personalități conducătoare ale vieții publice evreiești din Statele Unite.

Președintele organizației, Ludvig Eselson, vicepreședintele Tarlansky și alte

Rosen a împlinit 80 de ani.

Lordul Jakobovits, președintele Conferinței Rabinice Europene, a rostit un vibrant discurs de omagiu dedicat păstorului obștii evreiești din România, după care i-a înmînat o Diplomă de Onoare a Rabinatului european, în limba ebraică, a cărei traducere o publicăm mai jos:

CONFERINȚA RABINICĂ EUROPEANĂ

"Acela care aleargă după dreptate și binefacere va avea parte de viață, dreptate și cinste" (Proverbe, 21—21)

În semn de adîncă prețuire și respect către
EMINENȚA SA RABINUL DAVID MOȘE ROSEN
ȘEF RABINUL IUDAISMULUI DIN ROMÂNIA

Noi, Rabinii Europei, care ne-am adunat în orașul Basel — Elveția, cu prilejul celei de-a 18-a sesiuni, sub semnul lozincii "Și va trăi prin fapte bune"

În ziua a doua a săptămîinii, a șasea zi din luna Marhešvan, anul 5753 (2 noiembrie 1992)

Binecuvîntăm și mulțumim scumpului și prea onoratului nostru, personalitate proeminentă care a ajuns, prin mila lui Dumnezeu, la vîrsta de octogenar.

Dorim să exprimăm prețuirea noastră față de acest luptător al bătăliei lui Dumnezeu, care stă neclintit și conduce o întreagă generație a iudaismului din România; în nopțile prigoanei și urgiei care au trecut peste comunitatea sa, el a dovedit credință și a trecut cu bine toate încercările acelei perioade înspăimîntătoare, de groază și teroare, pe care frații noștri din Europa răsăriteană au înfruntat-o.

Cu neprecupețită dăruire de sine, el și-a pus viața în primejdie și i-a scos din întuneric la lumină, pentru a urca spre Tara Sfîntă, aducînd mari contribuții la renașterea poporului și la redădirea țării.

Domnia Sa a știut să înfrîieze turma pe care o păstorește în toate localitățile României, să vegheze ca știința credinței să nu se stingă și astfel să facă să învie comunitățile aproape nimicite în Holocaust. El este Omul care a creat deviza: "Fără evrei nu va fi Alia".

Cu înțelepciune și curaj, a stat cu dîrzenie în fața conducătorilor de state, re-

vendicînd binele poporului său în vremurile grele prin care a trecut poporul evreu.

Rugăciunea noastră și binecuvîntarea noastră către Eminența Sa este să-i fie hărăziți încă mulți ani de aci înainte, ani în care să slujească neamul său cu aceeași credință și să-și împlinescă sfînta misiune în tîihnă, în deplină sănătate și desăvîrșită lumină.

Împreună cu nobila sa soție, Amalia, să ajungă la adînci bătrîneți, iar Bunul Dumnezeu să le împlinescă dorurile binecuvîntate ale sufletelor lor.

SEMNEAZA:

Cu caldă prietenie, LORD ISRAEL JAKOBOVITS, Șef Rabinul Emerit al Marii Britanii

Șef Rabinul Marii Britanii, IAACOV SACS

Marele Rabin al Franței, JOSEF SITRUK

Marele Rabin Emerit al Franței, RENE SIRAT

Șef Rabinul Italiei, ELIAHU TOAFF

Șef Rabinul Olandei, MEIR JOST

Marele Rabin al Parisului, AVRAHAM GOLDMAN

Șef Rabinul Belgiei, AVRAHAM GIGI

Șef Rabinul Comunității Evreiești din Basel, M. LÖVINGER

Șef Rabinul Ucrainei, IAACOV BLUCH

Prim-Rabin H. EHRENTREIN, Londra

Prim-Rabin ISRAEL LICHTENSTEIN

Secretarul Conferinței Rabinice Europene, AVRAHAM ROSE

(Continuare în p. 2)

SCRISOARE DESCHISĂ DOMNULUI TOM LANTOS

MEMBRU AL CONGRESULUI STATELOR UNITE ALE AMERICII

Mi-a părut rău că neprevăzute schimbări în programul vizitei Dvs. în România v-au determinat să anulați întru-derea pe care v-am solicitat-o și pe care ați avut bunăvoința de a o fixa pentru duminică, 29 noiembrie 1992, la reședința mea din București.

Regretul meu e accentuat de faptul că, în cele câteva întâlniri pe care am avut cinstea de a le avea cu Dvs., la Washington, în ultimii 15—20 de ani, întâlniri consacrate aceluiași subiect: M.F.N. (clauza națiunii celei mai favorizate) pentru România, am găsit în Domnia Voastră un interlocutor deschis argumentelor logice, chiar dacă nu ne-am pus de acord întotdeauna.

După cum cred că vă amintiți, chiar la ultima noastră întrevvedere la Washington (mai 1992), mi-ați declarat categoric că veți vota pentru acordarea clauzei.

Am fost surprins apoi să aflu că v-ați modificat părerea și că ați intervenit chiar o acțiune menită să împiedice votarea clauzei de către corpurile legislative americane.

Vă rog deci să-mi permiteți ca, pe această cale, să clarific unele lucruri:

1. Mai întâi, ce caut eu, Șef Rabinul Comunităților Evreiești din România, în această problemă? Începând din anul 1975 și pînă azi, am militat în favoarea clauzei. De ce? Răspunsul meu este limpede. Clauza este vital necesară economiei acestei țări, al cărei popor este dedicat, țării în care comunitatea mea trăiește de peste șase secole și al cărei destin l-am împărțit, la bine și la rău.

Apoi, cu ajutorul clauzei, guvernul Statelor Unite au avut posibilitatea de a îmbilni, întrucâtva, tratamentul discriminatorial aplicat, pe vremea comunismului, cutoilor din România.

Cu ajutorul clauzei, sute de mii de evrei din România au putut să ajungă în Țara Făgăduinței; cu sprijinul „Joint“-ului, zeci de mii de evrei bătrâni și săraci au supraviețuit și alte zeci de mii de copii evrei au putut avea o educație religioasă și culturală evrească.

Cu ajutorul clauzei, Biserica Ortodoxă Română a obținut cinci mii de Biblii și nenumărate vieți omenești au fost salvate. Buna desfășurare a vieții religioase a celorlalte culte era cheazăuită prin această clauză, care aducea în țară multe sute de milioane de dolari, odată cu o presiune permanentă, care împiedica tirania să ducă la extrem fărâdelegile sale.

Iată ce caut eu în problema clauzei. Iată pentru ce am folosit și folosesc relațiile mele în Statele Unite, spre a înălțura toate piedicile în calea punerii în aplicare a clauzei.

2. După revoluția din România (1989), primul prilej ce mi s-a oferit de a rediscuta clauza, în lumina nouă a transformărilor revoluționare, a fost în septembrie 1990. Atunci am fost invitat, la Ambasada S.U.A., de către doi senatori Dole, D'Amato și Warner, aflați într-o scurtă vizită la București, spre a-mi exprima părerea. Voi rezuma, mai jos, răspunsul ce l-am dat atunci și pe care l-am repetat, de multe ori, în întâlnirile avute ulterior cu dl secretar de stat Lawrence Eagleburger și cu multe alte personalități americane.

Am spus atunci, în esență:

„A nu acorda clauza României, a nu ajuta poporul român în această grea perioadă de tranziție, înseamnă a-l informa. Foamea — ne învață experiența unui trecut nu prea îndepărtat — nu aduce democrație. Prin foamee, veți arunca acest popor în brațele fascismului sau ale comunismului sau ale acestor două extreme puse laolaltă. Prin foamee, îi veți dezlințui pe huligani, veți încuraja ura și zizania între etnii și culte“.

3. Din păcate, astăzi oricine vede că cele de mai sus s-au adevărit.

„Național-socialiști“ români (această definiție este potrivită pentru cei care pingănesc simultan două splendide idei: aceea de iubire de patrie și aceea de dreptate socială) au pornit-o la drum, în 1990. Pe atunci, autoritatea de stat se socotea prea slabă și nu a luat elementarele măsuri necesare pentru salvarea democrației. O democrație care dă libertate dușmanilor săi, care tolerează dezmățul urii, este o democrație sinucigașă.

Domniile Voastre, americanii, în loc să testați buna credință a guvernului de atunci, ajutând România și dinl astfel guvernului autoritatea necesară, ați acordat clauza tuturor statelor foste socialiste, în afara de România.

Această flagrantă și nedreaptă izolare a României a adus apă la moară huliganilor fasciști și, astfel, lozincile antiamericane au putut să arunce, neslingherite, o parte a poporului în derută. Rezultatul? Intrarea lor, în trombă, în ambele Camere ale Parlamentului și dezlințuirea terorii lor în acest suprem for legislativ al țării.

Sarabanda minciunilor și ațîșărilor la ura de rasă, între etnii și confesiuni zăpăcește poporul, iar sărăcia și foamea amenință cu o catastrofă întreaga țară.

4. Înainte de a ajunge la concluzii, am lăsat la urmă relevarea faptului că noi, evreii, rămășițe ale Holocaustului, ne simțim amenințați în onoarea, demnitatea și viața noastră.

Destul am fost călcați în picioare în timpul dictaturii fasciste sau comuniste, pentru ca să acceptăm acest lucru, sub regim democrat.

ÎN CONCLUZIE:

AJUTORUL ECONOMIC AL STATELOR UNITE, LA FEL CUM EL ESTE ACORDAT ALTOR STATE FOSTE COMUNISTE, TREBUIE SĂ FIE DAT ȘI ROMÂNIEI.

„Primum vivere“ — suna un vechi dicton latin. Țara aceasta este bogată, poporul român este harnic și capabil; dați-i o mână de ajutor spre a-și recăli țara. Numai astfel demagogii vor amuți, numai astfel nu vor mai izbucni să asmuți o etnie împotriva celeilalte. Numai astfel guvernul țării va putea să-și afirme autoritatea și să ne acorde ocrotirea ce ni se cuvine.

Oricare ar fi suspiciunile Dvs., sprijiniți această propunere și veți scribi, fățiș și fără echivoc, cine este cu adevărat democrat în această țară.

Poporul român nu poate, nu trebuie să fie pedepsit, căci nu dănsul poartă vina, ci aceia care, printr-o demagogie deșănțată, zăpăcesc mințile unora.

„Deinde philosophare“: după ce vor avea ce mânca, românii vor ști cum să-și construiască o democrație trainică în pace și în armonie internă și externă.

Încredințându-vă de alesele mele sentimente, vă transmit Sacerdotala noastră binecuvîntare.

DR. MOSES ROSEN
Șef Rabinul Culturii Mozaic

Întrevederea Eminentei Sale cu domnul Adrian Năstase

În ziua de 10 noiembrie 1992, dl Adrian Năstase, ministrul în exercițiu al afacerilor externe și președintele Camerei Deputaților, l-a primit pe dl Șef Rabin dr. Moses Rosen, pe care l-a asigurat, în

Federația Comunităților Evreiești din România apelează la Dvs. într-o problemă de o deosebită însemnătate pentru poporul român, în general și pentru minoritatea evrească, în special.

După cum știți, desigur, o campanie de anvergură cu caracter antisemit, xenofob, de ațîșare la ură interconfesională, de insultare și calomniere a culturii noastre și a celor mai sfinte instituții ale noastre, o campanie de amenințări și minciuni, este dusă de doi ani și jumătate, în această țară.

Două generații ale poporului român, care au fost mințite, timp de mai bine de o jumătate de veac, atât de fasciști, cit și de comuniști, generații care nu știu nimic despre evrei, sînt otrăvite prin zădărnice ziare și publicații, în mod permanent, cu tot felul de elucubrații insultătoare.

Recent, lucrurile au ajuns la proxism prin „scrisoarea“ anonimă, „document“ de un fals evident, care atribuie evreilor insulte ordinare împotriva poporului, culturii și ostirii României (anexăm materialul respectiv).

Populația evrească din România — rămășițele ei, cetățeni loiali și devotați — trăiește într-o permanentă neliniște. Demnitatea ei este călcată în picioare și sumbre perspective i se profilează pentru viitorul apropiat.

În pofida Constituției și a legilor, după peste un an de zile de cînd am îndrăznit o reclamație penală împotriva revistei „Europa“, Procurorul General refuză să aplice art. 317 din Codul Penal

DR. MOSES ROSEN
Șef Rabinul Culturii Mozaic
președintele Federației Comunităților Evreiești din România

ING. TH. BLUMENFELD
secretar general

CONSĂTUIRE CU REPREZENTANȚII PARTIDELOR POLITICE

În urma creșterii atacurilor antisemite în unele publicații din România, dl Șef Rabin dr. Moses Rosen, care este și președintele Federației Comunităților Evreiești, a invitat la o consătuire pe reprezentanții partidelor politice, spre a se examina situația care s-a creat.

N-au răspuns invitației: Frontul Salvării Naționale și Partidul Unității Naționale Române.

DI Adrian Năstase — vicepreședinte al Frontului Democrat al Salvării Naționale și președintele Camerei Deputaților, a trimis o scrisoare dlui Șef Rabin, prin care îl asigură că înțelege îngrijorarea care reiese din cuprinsul invitației sale și că este gata să participe la o consătuire de genul celei preconizate, însă, din cauza programului de la Camera Deputaților, nu poate să fie prezent și roagă ca, de comun acord, să se fixeze o altă dată pentru o întâlnire în viitorul apropiat.

În cadrul consătuirii, dl Șef Rabin arătat că, dat fiind răspunsul primit din partea dlui procuror general, din care se constată că n-ar exista un text de lege care să sancționeze penal atacurile antisemite, face apel la partidele politice să ia inițiativa unui proiect de lege care, în mod clar și fără echivoc, să asigure protecția tuturor minorităților din această țară împotriva calomniilor, insultelor și ațîșărilor la ură. În conținut, a precizat că „dacă am fost nevoiți să tăcem în timpul fasciștilor și al comuniștilor, nu mai acceptăm să tăcem în plină democrație românească și cerem Parlamentului țării protecția care ni se cuvine“. Au luat cuvîntul domnii: P.N.T.C.D., prof. Nicolae Manolescu, președintele P.A.C., prof. Ioan Mănzatu, președintele Partidului Republican, Lucian Cornescu, președintele Partidului Social-Democrat Tradițional, Ion Scănuș, din partea Noului Partid Liberal, senatorul Marko Bella și deputatul Kerekes Karoly, din partea U.D.M.R., Mihai Measnicov, din partea Partidului Ecologist Român, Cornel Nica, președintele Partidului Socialist-Democratic Român, Bogdan Pascu, din partea P.S.D.T., care au exprimat solidaritatea deplină cu minoritatea etnică evrească din România, au înfierat jignirile și amenințările ce i se aduc, au protestat împotriva lipsei de măsuri din partea autorităților și au declarat că vor susține un asemenea proiect de lege.

Vorbitorii au mai subliniat faptul că presa are un rol important în spulberarea minciunilor și au apelat la aceasta, invitînd-o să joace un rol mai activ în combaterea manifestărilor antisemite.

Iudaismul american îl omagiază pe marele nostru învățător

(Urmare din p. 1)

personalități americane au exprimat dlui Șef Rabin și doamnei dr. Rosen calde urări de viață lungă, în deplină sănătate și au scos în evidență meritele remarcabile ale dlui Șef Rabin dr. Moses Rosen, figură istorică, legendă vie a poporului evreu.

Tuturora le-a răspuns dl Șef Rabin, mulțumind pentru cinstea făcută și spicînd unele amintiri din prodigioasa D-Sale activitate de peste o jumătate de veac.

O frumoasă operă de artă iudaică a fost oferită în dar sărbătoritului.

THE AMERICAN JEWISH JOINT DISTRIBUTION COMMITTEE

În semn de recunoștință către
dl Șef Rabin dr. Moses Rosen, la a 80-a aniversare

Ca Șef Rabin al României de aproape 50 de ani, Rabinul Rosen a schimbat profund soarta obștii sale. El a sprijinit menținerea vieții evreiești înfloritoare, luptînd în același timp pentru dreptul evreilor de a pleca și a se stabili în Israel.

În decursul unei perioade grele pentru evrei în Răsăritul Europei el a dăruit comunității evreiești din România o conducere fără egal. El a făcut posibil

HEINZ EPPLER
președintele Consiliului Director

MICHAEL SCHNEIDER
vicepreședinte executiv

SYLVIA HASSENFELD
președinte

Ambasador MILTON A. WOLF
președintele Comitetului
pentru zona Europei de Răsărit

Primul ministru al Israelului, Yitzhak Rabin, va face o viză oficială în Rusia.

Consiliul Central al Evreilor în Germania a luat cunoștință de o serie de gravele manifestări xenofobe din Germania. Deosebit de odioasă apare, în acest context, sprijinirea grupurilor de numeroși extremiști de dreapta de către privitori. Aceștia din urmă aminteau, prin glauzele lor, de atitudinea viavă a multora care, înainte de circa 60 de ani, au făcut posibilă ascensiunea barbariei național-socialiste în Germania.

Consiliul Central al Evreilor făcând apel la toate forțele democratice să pună capăt înfruntării dezastrului extremiștilor de dreapta.

Subliniem că, spre cinstea autorităților germane, președintele statului, cancelarul federal, alte personalități și sute de mii de oameni simpli au demonstrat împotriva extremiștilor, cerind măsuri pentru eradicarea extremismului.

Patru tineri musulmani de la Sarajevo, ai căror bunici au salvat în cursul celui de-al doilea război mondial o familie evreiască, au fost aduși în Israel de această familie, acum israeliană. Familia musulmană Layheba i-a ascuns de naziști pe vecinii ei evrei, Kabilio, în locuința lor de la Sarajevo, ajutându-i să fugă din Croația us-tașilor. Aflați în Israel, aceștia nu și-au uitat salvatorii. Familia Layheba, care a salvat și alți evrei, a fost recunoscută de „Yad Vashem”, în urmă cu opt ani (1984), ca „Dreptă și popoarelor”. La începutul lunii iulie 1992, cind situația la Sarajevo s-a deteriorat grav, familia Kabilio i-a ajutat pe nepoții Layheba, care, pe calea aerului, au fost aduși în Israel. Cei patru copii se găsesc la Ierusalim, la un membru al familiei Kabilio.

La Ierusalim, primarul Teddy Kollek a exprimat mulțumiri pentru ajutorul financiar primit de acest oraș din partea membrilor olandezi ai asociației „Jerusalem Foundation”.

În cadrul unei acțiuni speci-

Teddy Kollek

ale, în Olanda s-au colectat bani pentru îmbunătățirea cazării noilor olim în unități de locuit (trulote mobile în regiunile limitrofe ale orașului) și pentru construirea altor spații de locuit.

Kollek a recunoscut că, într-un timp mai mult sau mai puțin apropiat, nu prea va fi posibil să-i cazeze pe toți cei nou ve-

niți în locuințe propriu-zise, așa că și pe mai departe trebuie să fie pregătiți pentru astfel de adăposturi temporare. De aceea se pune problema ca în aceste cartiere să se creeze, treptat, condiții de locuit cit mai bune. După cum a făcut cunoscut Kollek cu acest prilej, primele treizeci de familii au și intrat în noile locuințe.

Un trib de o mie de evrei negri din Somalia, numiți „Yibro” și a căror existență nu era cunoscută până acum, a fost descoperit de un israelian ce lucra într-o tabără de refugiați soma-

lezi, instalată de organizația „Medicii fără frontiere” în Etiopia. Tribul „Yibro”, ai cărui membri se consideră evrei, practică circumcizia și au nume de origine ebraică.

Cu ocazia centenarului sinagogii de la Salzburg, orașul și landul austriac îi invită pe evreii izgoniți, care înainte de 1938 locuiau la Salzburg. Invitația a fost lansată pentru perioada festivalului din august 1993.

În prezent trăiesc la Salonic, oraș situat în nordul Greciei, circa 1400 de evrei. Înainte de cel de-al doilea război mondial existau aici o sută de sinagogi și lăcașuri de rugăciune. Soriginta comunității evreiești din Salonic se pierde în antichitate. Peste 20000 de evrei spanioli și-au găsit acolo o nouă patrie atunci cind, în 1492, în urma edictului emis de perechea regală, au trebuit să părăsească Spania. Ei s-au îndreptat cu neguțul, cu arta și știința și au contribuit la înflorirea Salonicului. Întelegerea dintre evrei și neevrei era desăvârșită pînă la începutul anilor '30, cind au avut loc manifestări antisemite. Nazisții au deportat, din Salonic, între 1941—44, 54000 de evrei la Auschwitz-Birkenau. Mai puțin de 2000 s-au reîntors aici după sfîrșitul războiului. Comunitatea evreiască din Salonic dorește acum să planteze cite un copac în memoria fiecărui evreu ucis de naziști.

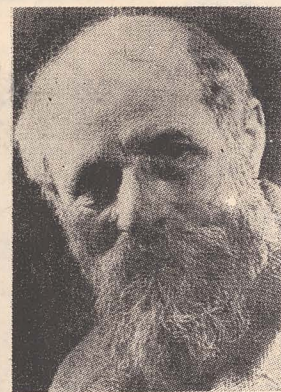
Readucerea evreilor etiopieni în Israel a fost deocamdată încheiată prin aterizarea la Tel Aviv a unui avion special. La bord se găseau 40 de evrei etiopieni, care, în parte, așteptau la Addis Abeba plecarea de luni de zile, în condiții inumane. Se pare că în satele îndepărtate din provinciile din nordul Etiopiei s-ar mai afla doar vreo 350 de evrei, la care însă acum nu se poate ajunge, din cauza anotimpului ploios. În total, de la prima emigrare în masă, din 1984, vreo 45000 de evrei etiopieni s-au stabilit în Israel. Integrarea lor în societatea israeliană este considerată, deocamdată, dificilă. Multă dintre cei 20000 de evrei care

au fost aduși anul trecut în Israel pe calea aerului trăiesc în continuare în locuințe provizorii.

Muzeul Evreiesc din Viena a primit, în ultima vreme, valoroase exponate. De la Liselotte Caraco s-a primit bula de imobilitate a lui Isaak Löw Hofmann. Prin această bulă, Isaak Löw Hofmann, străbunicul cunoscutului poet și dramaturg Hugo von Hofmannsthal, a fost imobilat la 1835. Primarul Ierusalimului, Teddy Kollek, a donat o splendidă podoabă a Torei, din anul 1881, provenind din localitatea Tokaj.

S-a îmbogățit și colecția de documente care relevă poziția evreilor în monarhia austro-ungară. Unele din aceste documente au fost donate de Marianne și Cornelia Hainisch, descendente ale fostului președinte al Austriei, Michael Hainisch.

Consiliul Internațional al Creștinilor și Evreilor, cu sediul în Heppenheim, a achiziționat întreaga corespondență a filozofului religiilor Martin Buber, păstrată pe microfilme. Originalele se află la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Cele peste 50000 de scrisori sint de un

Martin Buber

real interes pentru oamenii de știință care nu pot întreprinde o călătorie la Ierusalim pentru a le studia în original.

Biblioteca lui, din „Martin Buber Haus”, cuprinde 5000 de volume și dispune de un centru de documentare indeosebi cu tematică teologică și de istorie a evreilor.

Trenul metropolitan cu cremalieră „Carmelit”, de la Haifa, care, în urmă cu șase ani (1986), a fost oprit din cauza unor probleme tehnice, a fost pus din nou în funcțiune, după o renovare care a costat 27 milioane de dolari S.U.A. Municipality a renovat tunelele și a achiziționat patru noi vagoane, prevăzute cu aer condiționat, comandate de un inginer sistem computerizat. O călătorie din orașul de jos (în apropierea portului) pînă la mijlocul Muntelui Carmel durează acum șase minute.

Cu prilejul lucrărilor de excavări necesare amenajării unui garaj subteran, a fost descoperită, la Ierusalim, tabăra principală a Legiunii a X-a romane, care a distrus Ierusalimul și al

Doilea Templu (70 e.a.).

Muncitorii au găsit însemnele legiunii, mistrețul și corabia, pe sute de fragmente ceramice, la 2 km spre vest de orașul vechi. Au fost găsite ornamente și piese de bronz, resturi ale unei așezări agricole și ale unei mănăstiri bizantine din secolul al V-lea. O parte a descoperirilor arheologice va fi expusă în gara-rajul subteran, alte piese valoroase — la Muzeul Israelului.

Tot mai mulți evrei sirieni folosesc, pentru emigrare, aprobarea de călătorie pe care o acordă șeful statului, Hafez el Assad, după 40 de ani de interdicție de a călători. Dintre cei 3800 de evrei din Siria, 700 au și plecat, anunță ziarul american „The Washington Post”. Majoritatea în S.U.A.

La indicația lui Assad, nu se aplică pe pașaport ștampila cu specificația „Mussawi” (vasal al lui Moise).

O piatră comemorativă ce urmează a fi amplasată pe terenul fostului lagăr de exterminare Buchenwald va aminti pe viitor de victimele evreiești care și-au pierdut viața acolo. La 1 octombrie a.c., a avut loc un concurs pentru macheta monumentului, a anunțat directorul muzeului comemorativ, Thomas Hoffmann. La 9 noiembrie 1993, la a 55-a comemorare a „Noptii de cristal” din 1938, va avea loc dezvelirea monumentului. Circa 10000 de oameni, dintre cei 60000 uciși între 1937 și 1945 în lagărul de exterminare Buchenwald, erau evrei din diferite state europene. Ei n-au fost pomeniți pînă acum nici pe monument, nici pe terenul fostului lagăr. De decenii, supraviețuitorii și rude ale victimelor au încercat să facă posibil, chiar pe locul crimei, un lăcaș de pomenire pentru toate victimele evreiești ale lagărului. În anii '50, s-a ridicat o piatră comemorativă numai în amintirea celor care, în 1938, după pogromul din noiembrie, au fost deportați la Buchenwald.

Prin ceremonii comemorative, luxemburgezii au evocat, recent, greva generală împotriva recrutării forțate pentru Wehrmacht-ul german, care a avut loc acum 50 de ani — și victimele căzute cu acel prilej. Prin greva națională, poporul luxemburghez a subliniat, o dată pentru totdeauna, dorința sa de a se exprima ca națiune, a declarat ministrul de stat al Luxemburgului, Jacques Santer, la ceremonia de la Wiltz. La 31 august 1942, mii de oameni din toată țara au intrat în grevă ca reacție la „Ordonanța privind

Mally Picon pe scenă

obligativitatea de a presta serviciul militar în Luxemburg”, din 30 august. Național-socialiștii au instituit numădăcit starea excepțională. „Victimele obligă, iar tinăra generație, care a avut șansa de a crește în pace și libertate, trebuie să-și ridice glasul și să protesteze pretutindeni unde drepturile omului sint călcate în picioare, unde violența și dictatura reprimă dorința de libertate și unde războiul face victime nevinovate”, a spus ministrul Santer.

Pentru prima oară din 1990, în Israel se conturează o scădere a numărului șomerilor. Fenomenul este explicat de exportului prin îmbunătățirea conjuncturii economice. Industria, de pildă, a înregistrat, în primul semestru al anului curent, o rată de creștere de 3,5 procente. În sectorul comercial se poate înregistra chiar o creștere mai mare, de 5,5 procente.

Veterana teatrului idiș, renumită actriță de comedie și cîntăreață Mally Picon, a murit la Lancaster, Pennsylvania (S.U.A.), în vîrstă de 94 de ani.

Cu zîmbetul ei molipsitor și cu prezența scenică de excepție, Mally Picon a luminat scena aproape întreaga viață și s-a simțit acasă atît în limba idiș, cit și în cea engleză.

Născută la 28 februarie 1898, în Manhattan (New York) și-a început cariera artistică la Philadelphia, unde s-au mutat părinții ei, cind ea era în vîrstă de cinci ani.

A continuat să interpreteze roluri din dramaturgia idiș și universală pînă la 80 de ani. S-a făcut cunoscută, în special, în spectacole idiș de operetă, dar a avut succes într-o largă varietate de genuri teatrale.

De la filmul în idiș „Idl mit a fildl” („Evreul cu vioara”) pînă la filmul lui Neil Simon, „Come Blow Your Horn” („Vino și suflă din șofarul tău”), cu Lee J. Cobb, Frank Sinatra și Tony Bill, Mally Picon a reușit să-și facă spectatorii să ridă și să plîngă odată cu ea.

Actrița a apărut în cîteva reprezentări teatrale de pe Broadway, avind un deosebit succes în „Milk and Honey” („Lapte și miere”).

COPILII LUI KORCZAK

50 de ani de la asasinarea lor

Luminări pentru copiii orfani c.e.re, împreună cu „părintele” și profesorul lor Janusz Korczak, au fost trii și la moarte

„Pentru Miriam, pentru Srulek, pentru Gideon și pentru Irena...” Două sute de nume, două sute de luminări.

Celor circa patru sute de persoane care, dînd curs unei chemări a Lojii „Janusz Korczak”, s-au prezentat în Făsenstrasse (la sediul Comunității Evreilor din Berlin) li s-a oferit un spectacol emoționant. Copiii comunității, unul după altul, au aprins luminări în memoria tovarășilor lor de vîrstă, ucii la Treblinka, iar Estrongo Nechama a înălțat rugăciunea „El Male Rahamim” („Dumnezeule al Indurării”) și a rostit un kadiș pentru ei.

Cînd, în cele din urmă, a fost aprinsă o luminare pentru Janusz Korczak, nu numai ochii lui Artur Brauner, președintele Lojii, erau înecați în lacrimi.

Ceremonia a fost precedată de un film, realizat încă din anii '70, coproducție germano-israeliană, în regia lui Alexander Ford, intitulat „Dvs. sinteți liber, dr. Korczak”, evocînd împrejurările în care pedagogul și conducătorul Căminului evreiesc de orfani din Varșovia s-a străduit, în ghetoul varșovian, să le asigure copiilor „săi” protecție și să-i învețe ce-i omenia, în pofida foamei, bolilor și deznașdărijii.

Janusz Korczak — născut la Varșovia, în 1878, sub numele Henryk Goldszmid, și apreciat încă în cursul vieții drept pedagog remarcabil — a fost caracterizat de Artur Brauner, la începutul acestei ceremonii, drept „părinte, frate și profesor, predicator al adevărului, unul dintre cei mai de seamă umaniști ai vremurilor noastre”. El intuise ce-i aștepta pe unii la Treblinka, în timp ce alții din ghetou mai credeau că era vorba de o „strămutare spre răsărit”, de o muncă obștească datorită căreia le-ar fi fost cruțată măcar unora dintre ei viața.

Pe cînd, în vara anului 1942, se întrevădea că nici copiii nu vor fi scutiți de deportare, Korczak a recurs la o „sfîntă minciună”, anunțîndu-i pe protejii săi că vor face o excursie.

La 5 august 1942, la ordinul detașamentului SS, 192 de copii și zece adulți au fost minaiți spre locul de îmbarcare. Ceilalți fuseseră deja împinși în vagoane. Atunci, un comandant german i-a sugerat lui Korczak posibilitatea de a rămîne doar el, singur, la Varșovia „Vă înșelați!”, i-a răspuns Korczak, înainte de a urca în trenul cu destinația Treblinka, „nu chiar toți oamenii sînt ticăloși”.

Despre lagărele de exterminare din sudul Franței

„Centre Culturel Allemand” (Institutul Goethe) din Paris i-a invitat la un colocviu internațional despre lagărele de exterminare din sudul Franței care au funcționat între 1939 și 1944, ca martori supraviețuitori ai deportării din Baden și Palatinat, pe Hanna Meyer-Mozes (odinoară din Karlsruhe, azi la Bremgarten/Elveția) și pe Oskar Althausen, din Mannheim, pentru a relata despre patimile lor.

Acest colocviu a fost pregătit de Georg Lechner, directorul Institutului Goethe din Paris și de Barbara Vormeier, docentă pentru coordonare științifică la Universitatea Lyon II. Au luat cuvîntul și reprezentanți ai organizațiilor care au activat voluntar în favoarea deportaților din lagărele de la Les Milles, Gurs și Rivesaltes.

Cutremurătoare a fost relatarea dnei Madeleine Barot (Paris), din organizația protestatară CIMADE. Această femeie bravă — azi handicapată, cu grave infirmități corporale — înfruntase, prin acțiuni ilegale, regimul de la Vichy pentru salvarea unor evrei de deportarea în lagărele de exterminare din răstărit. Nu mai puțin lipsită de sacrificii a fost activitatea organizației evreiești OSE, căreia mulți copii îi datorează salvarea lor din lagăre și fuga ulterioară în ascunzătorii sigure. Dna Yvette Samuel a relatat despre experiențele și trăirile ei personale în cadrul activității pe care a desfășurat-o în OSE. Acțiunile reușite ale organizației „Secours Suisse” au fost evidențiate corespunzător de Jacques Roth, din Paris. Din păcate, multă vreme după război, aceste organizații de ajutor nu au căpătat evidențierea mult meritată. Cu atât mai mult li se cuvine azi cea mai mare recunoștință pentru implicarea lor, mergînd pînă la jertfa supremă.

Hermann Langbein (Viena), membru al Comitetului Internațional Auschwitz, a înfățișat aspecte elocvente din suferințele

sale, ca fost luptător în Spania, în cursul detenției în lagăre franceze și naziste. La acest colocviu, actrița Steffi Spira, din Berlin, a rostit cuvinte cutremurătoare despre lagărul de pedeapsă pentru femei Rieucros, de lângă Mende (departamentul Lozère). S-a aflat astfel de la această veterană a scenei, în vîrstă azi de 82 de ani, că acest lagăr fusese înființat încă înainte de iunie 1940, deci înainte de instaurarea regimului de la Vichy, pentru „elemente indezirabile”.

Colocviul a avut loc la „Centre Culturel Allemand”, unde au fost prezentate și expoziții de fotografii cu tema colocviului.

Cu neștearsă durere, familia anunță trecerea în eternitate, la 11 oct. 1992, a bunului și înțeleptului părinte, bunic și străbunic ISAC DANIEL din Iași. Binecuvîntată să-i fie amintirea!

În Cîmpulungul Bucovinei, a încetat din viață, la 11 noiembrie 1992, avocatul LEON KREISEL, de 59 de ani.

Cu inimi cernite, plîngem îndurerate, trăind desparerea despărțirii veșnice. Carmen — fiică, Paraschiva — soție.

La 16 octombrie s-au împlinit zece ani de cînd ne-a părăsit pentru totdeauna, scumpa noastră mamă FANY LIBERMAN (Vatra Dornei) căreia îi vom păstra o amintire veșnică. Blanca și Paul

Pericolul uitării

Septembrie a rămas — în hronicul anilor de după al doilea război mondial — și ca momentul proclamării sentinței în Procesul de la Nürnberg, instanță menită să sancționeze justițiar-istoric ororile fascismului. Cu sensibilitatea sa specifică, postul nostru național de televiziune n-a putut să nu marcheze acest moment (prin prezentarea filmului „Monsieur Klein”, dar mai ales prin două emisiuni succesive „Calendarul zilei”).

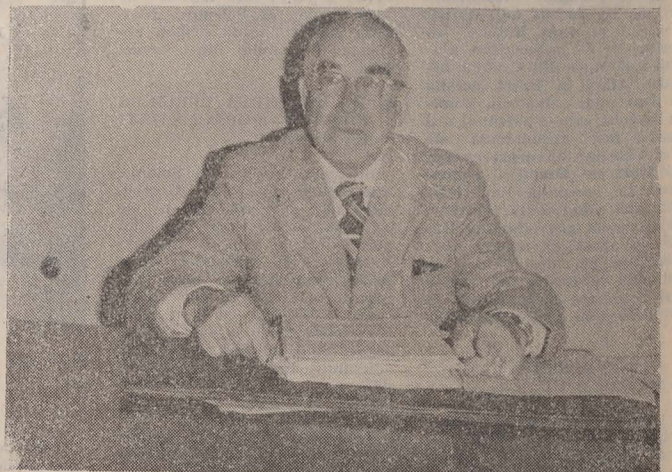
Ca într-o veritabilă „piesă de dosar” a Tribunalului de la Nürnberg, reputatul regizor englez Joseph Losey, folosind protagoniști de excepție (Alain Delon, Jeanne Moreau), istorisește, în filmul amintit, tragedia unui cetețean francez, creștin, catolic, Robert Klein. Datorită numelui său ambiguu și, pare-se, și unui tiz evreu existent în evidențele poliției franceze, „domnul Klein”, colecționar de artă, fire de boem, trece prin tot calvarul terorii concepute de Gestapo, de la descinderi, sechestrarea colecțiilor de artă, interminabile interogatorii, pînă la deportare. Iar atunci cînd, alături de mii și mii de evrei (părinți, copii, tineri, bătrîni), este triat, prin cele mai sâlbătece procedee, în vederea expeditiei... cine știe unde, atunci cînd prietenii săi vin să-l anunțe că, în sfîrșit, au obținut actul său de naștere doveditor al originii sale, deci se poate salva, domnul Klein, creștinul, catolicul, cu un zîmbet-ricus (semn al recunoștinței față de efortul prietenilor, dar și al deciziei de a nu evada din această masă a nevinovaților mutilate), răspunde: „Nu! Poate o să mă întorc!”. Și-și continuă drumul, înghiontit spre garnitura marfar-vite, cu destinația Auschwitz.

În cele două emisiuni ale „Calendarului zilei”, care au urmat, după ce se face o succintă trecere în revistă a etapelor ascensiunii fascismului, după o cutremurătoare statistică a ororilor acestuia, ca și a sacrificiilor celor ce le-au rezistat pregătind Marea Victorie, după o documentată abordare a normelor de

drept pe care s-a întemeiat organizarea și desfășurarea activității Tribunalului (s-a folosit și aportul unui specialist prezent în emisiie), însuflețitul redactor al „Calendarului”, Smaranda Jelescu („Calendarul” ce-l are în grijă e de fapt o miniciclopedie mult gustată zilnic în orele dimineții), s-a oprit asupra realității pasivității cu care omenirea a asistat la creșterea sistematică a fascismului, permițînd acestuia, în final, să ajungă la „revărsarea planetară a unor monstruoșități fără precedent”. Formulă atît de uzitate în decenii de la secolului nostru ca: „Pentru ce atîta îngrijorare că a apărut un «oarecare» partid național-socialist german?” sau „Ce atîta adversitate din partea unora pentru o publicație, două, chiar trei, naționaliste, sovine, extremiste; doar e «democrație», nu?” sau „Hitler? Cine-i Hitler? Un zugrav ignorant și nevropat!” etc., etc., astfel de „tranchilizante” administrate cu bună sau cu rea credință, sînt necrutător incriminate de redactori și taxate istorice ca una dintre sursele uriaselor suferințe pricinuite de ultima conflagrație mondială. Concluzie cu atît mai ardentă, cu cit, astăzi, recrudescența extremiștilor (eufemism pentru fasciști) e atît de conturată în țările europene ale căror răni cauzate de război sînt încă necicatrizate. Țări europene din rîndul cărora nu exceptează, vai!, nici țara noastră, cu democrația ei postrevoluționară atît de deformată înțelegă uneri (auzim opinii îngrijorătoare în stradă, în autobuz, nu ezită să sublinieze redactorul; vedem semne și înscrîsurile „negre” pe ziduri; întîlnim în presă articole ce ne-ncreșesc pielea, cel puțin ca în anii '38). La deciziile Tribunalului de la Nürnberg, se conchide în acest „calendar”-memento, a subscris o întreagă Omenire Lovită. Se poate să uităm această angajare? Mai putem desconsidera pericolul grav al acestei uitări?

G. BRUCKMAIER

DR. ERNEST FRIED

Federația Comunităților Evreiești (M) din România și Comunitatea Evreilor (M) din Oradea anunță, cu profund regret, încetarea din viață, la 2 noiembrie 1992, a celui care a fost dr. ERNEST FRIED, în vîrstă

de 82 de ani, mult timp membru al conducerii Federației și, aproape 20 de ani, președintele comunității locale.

Competent în activitatea sa profesională, devotat cu tot sufletul muncii obștești, dr. Fried a fost stimat și iubit de membrii comunității și de ceilalți concetățeni, apreciat pentru promptitudinea și conștiinciozitatea cu care rezolva problemele.

Disparația sa lasă un gol dureros în sufletele noastre.

La înhumare, a luat cuvîntul dl Prim-Rabin dr. Asher Ehrenfeld, din partea Federației Comunităților Evreiești (M) din România, iar din partea comunității locale, președintele acesteia, dl dr. Petru Kóvári.

Au participat membrii comunității locale și numeroși cetățeni ai orașului, care l-au cunoscut și simțat.

DECESE

Străbătînd cu aceeași sfișietoare durere singurătatea anilor ce trec, reamintesc, cu nemărginită tristețe, că, la 20 octombrie 1992 (23 Tishri 5753), s-au împlinit opt ani de la crîmna clipă a despărțirii de iubitul și în veci neuitatul meu soț HERMAN WEINTRAUB, avocat din Iași, doctor în drept la Universitatea din Roma, șeful contenciosului Comunității Evreilor din Iași. Profesoara Lucia Alarescu-Weintraub.

Noi avem cultul memoriei celor drepti și iubiți care au plecat în ceruri: și pe voi, dragii noștri BERTA și OZIAS, MOISE și DUDUIA, JACQUES, ANUTA și ARTUR, EVELINA, LICA, SAMA și IONEL PETROIANU, care, în viața voastră, ați făcut fapte bune și frumoase, pe voi nu vă vom uita niciodată și vom depune mereu cîte o floare pe soclul amintirii voastre. Inginer Iosif Petroianu și prietenii.

La 30 zile de la înhumarea emineatului om de știință, dascăl și cercetător, profesor universitar dr. docent MAURICIU DELEANU, din Cluj-Napoca, emăgiul nostru deplin. Amintire veșnică. Familia.

Conștătuire cu reprezentanții partidelor politice

Cuvîntul domnului CORNELIU COPOSU

PREȘEDINTELE P.N.T.C.D.

Principial, consider că antisemitismul este o aberație a unor oameni întîrziți mintal și neevoluati. Toate dictaturile îl folosesc. Fiindcă nu-și pot asuma vina, caută vinovați. Insuși comunismul, denunțat ca operă a „internaționalei evreiești”, și-a dat arama pe față, organizînd pogromul evreilor, prin procesul „bluzelor albe”. Nu mai vorbesc de Hitler. Totalitarismul caută prin diversiune un vinovat al eșecurilor cu care se confruntă. Are la îndemînă antisemitismul. Lozinci antisemite, adresate unei populații cu un nivel mai puțin ridicat, priad. Noi nu sîntem un popor antisemit. Există niște tendințe artificiale antisemite. Dar trebuie să subliniez cu indignare faptul că antisemitismul e susținut oficial, încurajat. Aici e gravitatea. În Parlament, majoritatea, care trebuie să susțină regimul, aplaudă niște ineptii. N-am auzit pînă acum în presă o întrebare: de unde bani pentru această propagandă? Eu știu că P.N.T.C.D. are un ziar pe care nu-l mai poate întreține. Mă întreb cît o fi costînd această propagandă antisemită, xenofobă. Președinții de partide ar trebui să anali-

zeze acest aspect al problemei. Ar putea duce, eventual, la niște fire. Cîineva trebuie să plătească acest antisemitism, întîrînit în mod artificial, provocat oficial în scop de diversiune. Eu cunosc foarte bine Ardealul. În Maramureș sînt evrei ciobani, în zona Satu Mare — agricultori. Unii sînt dați ca model de hărnicie. Deci, acclimatizați cu mediul local. N-am sesizat nicăieri, în mediul rural sau urban, un antagonism ancestral xenofob. Sigur că se poate incita ura rîcind-se apel la hiperpatriotism, la diversiuni cu caracter etnic. Cred că, în cazul de față, e vorba de o diversiune, care, în afara ideii de a distra atenția națiunii de la dezastrul economic, trebuie să aibă și o altă implicare. Această implicare trebuie detectată și denunțată. Cred că e de datoria noastră să combatem antisemitismul, xenofobia, antimaghiarismul, șovinismul, toate manifestările acestea primitive care ni se pun în sarcină în Occident, care au prăbușit imaginea țării noastre și să încercăm să îndreptăm țara spre un obiectiv de civilizație și de integrare europeană.

Înseamnă o recunoaștere a acestui lucru și, totodată, înseamnă că trebuie să căutăm o soluție, o hotărîre, pentru ca acest lucru să dispară. Sentimente antiseruice există nu numai în România, există și în Germania, în Franța... Pe noi ne preocupă România. În România sînt atacate două etnii: maghiară (cea mai numeroasă) și evreiască (cea mai puțin numeroasă). Ce putem face ca să demonstrezăm acest curent? Și aici ajung la presă. Este rolul presei să facă astfel încît acest fenomen, care nu e masiv, să dispară. În România există legi. Trebuie văzut cine nu dorește să le aplice și de ce. Cu această armă, presa, trebuie demotivat fenomenul, trebuie analizat, explicat. Ceea ce propunem noi e următorul lucru: trebuie să găsim împreună, toate partidele conștiente, mijlocul de a crea un organism de presă comun care să nu facă altceva decît să informeze

corect opinia publică din țara noastră asupra fenomenului, apoi să ajungă la o demotivare, să ajungă la înțelegerea cititorilor. Prin acest fenomen de explica-re să anihilăm xenofobia. În acel moment cei ce profită de necunoaștere vor fi demascați. Dacă vom reuși să facem acest lucru, vom reuși să creăm o imagine reală asupra României. Vom anihila xenofobia. Cine dăunează într-un mod groaznic României? Aceste ziare extremiste! Acești șefi ai ziarelor extremiste! Cine e azi în Parlament? Vă propun crearea unui organ de presă, de informație, care să demonstreze xenofobia.

Eminență, sîntem de acord să participăm concret, economic, la aceasta. Este o propunere directă, clară. Partidul nostru este împotriva oricărei forme de rasism, indiferent de înfățișarea ce o îmbracă.

Cuvîntul domnului NICOLAE MANOLESCU

PREȘEDINTELE P.A.C.

Cred că nu dvs. ne alarmați acum în problema antisemitismului și xenofobiei. Sentimentul alarmei există de mai multă vreme. Există legi, puține, care să pedepsească antisemitismul ori xenofobia, dar există. Din păcate, nu există nici cea mai mică intenție ca ele să fie aplicate. În cel mai bun caz, ar putea fi vorba de o tolerare a acestor fenomene. Din păcate, acum nu se mai poate vorbi de tolerare. Un coleg al nostru de Senat arborază ramura de măs în, ca un porumbel, dar nu uită să pomenească mereu de securitatea război. A rămas cu lecturile la K. May. Același lucru se poate afirma și despre chemarea, auzită, de aproape trei ani, la consens național. Sînt oameni care au încălcat legea, dar nici măcar nu li s-a atras atenția. Drept care ei o încălcă sistematic. Lucrurile sînt acum de o claritate absolută. Acum e vorba de complicitate. Cuiva folosește acest climat fascist, antisemit, xenofob, comunist. Cui va care știe cum se face politica țapului ispășitor și cum se face diversiunea. Se arată cu degeul spre populația evreiască sau maghiară, iar în partea cealaltă se lucrează admiabil. Atît de bine s-a întîrînit ideea despre extremismul lui Funar, încît F.D.S.N. a câștigat alegerile. Mulți dintre acești oameni sînt mercenari. Nu este vorba de nici o convingere în cazul celui perso-

naj din Senat la care m-am referit. Se acreditează imaginea unei țări de sălbăticie, a unui popor care ar fi gata să mănince străini. Ce prostie! Trebuie să luăm o atitudine fermă. Să terminăm cu indulgența față de niște oameni care ne compromit pe toți. Personajul cu pricina, după ce l-a slujit pe Ceaușescu, a obținut acum 6-7 procente din voturile electoratului. Știe el ce face. „Porumbelul” trebuie tras la răspundere. Nu trebuie să aminăm această luare de atitudine; dacă nu o vom spune acum, peste 6-7 luni lucrurile vor fi și mai rele. Apare la tinerii care au fost mințiți de comunisti ideea că legionarii au fost buni; dovada ar fi că au participat la mișcarea legionară, într-un fel sau altul, oameni de primă mînă, de la un Nae Ionescu la un Constantin Noica. Partida Națională e făcută din oameni de extremă dreaptă și de extremă stînga. Nu poți da în judecată măgarul care ți-a tras o copită, dar nici nu vom mai putea da peste eliva ani o lege care să vizeze o mișcare alcătuită Doamne fereste, din tineri. Multumesc pentru invitație și pentru ocazia ce mi s-a dat de a vorbi limpede despre aceste lucruri. Conați pe P.A.C. în Parlament și în afara lui pentru atitudinea de stopare a oricăror mișcări xenofobe, fasciste, legionare, comuniste.

Cuvîntul domnului ION SCĂUNAȘ

MEMERU ÎN COMITETUL DIRECTOR AL N.P.L.

Doamnelor și domnilor,

Prin programul său politic, economic și social, ca și prin activitatea sa, NOUL, PARTID LIBERAL își propune să scoată România din starea în care se găsește. La această acțiune gîndim că trebuie să participe în mod egal toți cetățenii României, inclusiv Comunitatea Evreilor din România, fără nici o discriminare.

Condamn, de aceea, cu fermitate orice forme de extremism, antisemitism, xenofobie sau alte manifestări de această na-

tură. În acest sens, considerăm că, dacă apar astfel de manifestări, de oriunde ar veni, ele reprezintă o violare a Constituției României și se impune ca necesară atacarea lor în justiție, prin sesizarea Procuraturii.

Credem, de asemenea, că opinia publică, presa cinstită trebuie să adopte o atitudine extrem de hotărîtă împotriva unor astfel de manifestări, pe care, în ceea ce ne privește, le-am condamnat și le vom condamna întotdeauna.

Cuvîntul domnului MARKO BELA

REPREZENTANT AL UNIUNII DEMOCRATE MAGHIARE DIN ROMÂNIA

Eminență,

Vă rog să primiți scuzele dlui Domokos Géza, care, în acest moment se află la o ședință a Prezidiului U.D.M.R. Poziția U.D.M.R. în legătură cu extremismul naționalist, șovin, xenofob e bine cunoscută. Considerăm și conștiam că acest semnal de alarmă tras de Eminența Voastră e foarte binevenit și foarte important, fiindcă țara se află acum într-un moment cînd xenofobia și antisemitismul ar putea fi folosite în scopuri diversioniste, datorită crizei sociale și economice foarte profunde. Deci sînt șanse foarte mari ca această xenofobie să fie folosită și în viitorul apropiat în aceleași scopuri. Este foarte adevărat că fenomene xenofobe există în foarte mul-

te țări, dar față de majoritatea acestor țări, la noi, nici un factor al puterii nu s-a delimitat de aceste manifestări. Mai mult, există bănuiele că în unele momente puterea s-a folosit de acest fenomen, incitarea la ură națională și rasială. Nu s-au utilizat deloc mijloacele penale împotriva presei xenofobe. Nu putem fi de acord că o națiune, prin cultura sa, este ferită de pericolul xenofobiei. Trebuie să fim conștienți că nici națiunea română nu este *ab ovo* ferită de acest pericol. Dacă ne lînim că națiunea este ferită, prin tradițiile sale, de orice fel de extremism, nu facem un bine națiunii; partidele politice trebuie să ia atitudine fermă față de recrudescența oricăror manifestări extremiste.

Cuvîntul domnului CORNEL NICA

PREȘEDINTELE PARTIDULUI SOCIALIST-DEMOCRATIC ROMÂN

a-l sublinia mereu este în defavoarea tuturor.

În ceea ce ne privește, totdeauna vom fi pe recepție cînd situația o va impune. Partidul nostru a promovat și maghiari și evrei, fără diferențieri. Faptul că se face această propagandă e negativ pentru toată lumea. Dacă e vorba de invinovatit șeful — al minorității, al statului, al unei publicații, al unui partid —, e negativ. Trebuie să luăm atitudine împotriva extremismului prin arducerea unor cărți despre ceea ce înseamnă fascism. Oamenii simpli, care trăiesc și muncesc, nu fac deosebire de etnie. Nu trebuie să facem propagandă inutilă unor mișcări care nu se potrivesc cu poporul român.

(Continuare în p. 9)

Cuvîntul domnului prof. IOAN MÂNZATU

PREȘEDINTELE PARTIDULUI REPUBLICAN

Am venit să vă asigur că ați Partidul Republican, cît și sutele de mii de simpatizanți ai săi condamnă orice mișcare extremistă, de dreapta sau de stînga; cu precădere, orice incitare la ură împotriva poporului evreu. Din partea noastră, puteți conta pe dorința de a proteja această minoritate cu drepturi depline de cetățeni ai României. A sosit momentul ca presa să ia atitudine fermă împotriva unor articole care nu exprimă poziția poporului român, apărute în revistele „România Mare”, „Europa” sau „Gazeta de Vest”, prin care se caută pescuirea în ape turburi și se generează diversiuni.

Recrudescența extremismului în Europa e o modă. Noi nu dorim ca România să se ralieze la aceasta. Eminență, vă considerăm un bun patriot român. Vă rugăm să conați pe dorința noastră de racordare la protejarea tuturor minorităților din România. În momentul de față, datorită ascensiunii mișcării xenofobe, antisemite, România pierde enorm de mult și imaginea noastră în afară este astfel falsificată. Acreditarea acestei imagini deformate ar trebui să ne pună pe gînduri. Am întrebât și în timpul campaniei electorale: de partea cui sînteți, ale Iliescu? De partea Occidentului sau

a bazinului economic al Orientului? Cred că presa ar trebui să ia foarte repede o atitudine clară și hotărîtă împotriva racordării României la comunitatea estică, în dauna integrării în C.E.E. Mai mult, trebuie să ne limităm la o atitudine sau să facem analiza cauzelor adinci ale acestui fenomen? Presei îi revine un rol urias, ca, în analize pertinente, să prezinte națiunii române adevărul. A trecut vremea amuzamentului față de o asemenea scrisoare, cum e cea apărută în „Europa”. Citind scrisoarea în cauză, am înlemnit. Numai o minte nesănătoasă putea să o dea publicității.

Cînd dai publicității o asemenea scrisoare, ea va merge direct la pînta urmărită și, vrînd-nevrînd, oamenii vor spune: nu iese fum fără foc. Așa vor gîndi cei ce o citesc. Și, uite-așa, promovăm mișcări antisemite, fasciste. Și, uite-așa, devenim, fără a fi cu adevărat, antisemiți, antimaghiari, antinemenți... Sîntem cotați xenofobi, fără a avea cea mai mică intenție în acest sens. Considerați, Eminență, că sîntem alături de Dvs. protectori față de minoritatea evreiască pe care o dorim să trăiască în pace alături de noi toți, știind că evreii de aici, împreună cu cei mulți de pretutindeni, pot iubi, respecta și ajuta România.

Cuvîntul domnului LUCIAN CORNESCU

PREȘEDINTELE PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT TRADITIONAL

Faptul că anumite publicații trăsesc foarte bine de aproape trei ani și că au reușit să influențeze un anumit electorat, că au creat un partid, deci, pe un-

deva, un curent, că au avut aderentă electorală dovedește că există, la unii, sentimente antisemite.

Faptul că am fost chemați azi, aici,

VOLUMUL „ESEURI BIBLICE“

În aula Academiei Române, filiala Iași, a avut loc lansarea volumului „Eseuri biblice“ de Șef Rabin dr. Moses Rosen. Publicăm în continuare fragmente din cuvântările rostite cu acest prilej.

Cuvîntul prof. dr. CRISTOFOR SIMIONESCU

președintele filialei Iași a Academiei Române

Onorată asistență,
Prezentăm azi cartea „Eseuri biblice“, scrisă de către Eminența Sa Șef Rabinul cultului mozaic din România, dr. Moses Rosen, a cărui prezență o salutăm în mijlocul nostru, alături de cea a Excelenței Sale, monseniorul Petre Gherghel, episcopul romano-catolic de Iași, a primarului orașului, precum și a celorlalți reprezentanți ai cultelor și instituțiilor orașenești.

În calitate de gazdă aș dori să subliniez două idei doar. Prima e că Academia își îndeplinește funcțiunea prin această găzduire. În discursul de recepție, rostit la sesiunea din 1893, viitorul președinte al său, Dimitrie Gusti, a spus printre altele: „În România, Academia va deveni certificatul spiritualității“.

În această poziție de năzuință spre o er-

hitectură spirituală, Academia înmănușează într-un tot contribuția diferitelor ramuri ale cunoașterii la adâncirea spiritualității.

În al doilea rând, Academia are obligația unei restituiri. Clădirea este construită cu eforturile materiale ale Fundației Menahem Elias și, dacă n-ar fi fost înțelegerea și marea generozitate a acestei fundații, astăzi, în condițiile în care a luptat ca să reziste în împrejurări nu tocmai prietnice, n-ar fi existat clădirea care să găzduiască asemenea manifestări.

În semn de prețuire a celor prezenți astăzi, a autorului cărții, șeful cultului mozaic din România, cunoscut iubitor de carte, înțelege, dau cuvîntul conducătorului comunității evreiești din Iași, dl ing. Kaiserman.

Cuvîntul ing. PINCU KAISERMAN

președintele Comunității Evreilor din Iași

Onorați participanți,

Mi-a revenit astăzi cinstea și bucuria de a da cuvîntul vorbitorilor la o adunare care are o semnificație și, nu mai puțin, o participare deosebite.

Cîteva motive, pe care, cu îngăduința dvs., le voi enumera, fac să fim în mod deosebit onorați, și tin să le subliniez:

Se lansează o nouă operă „Eseuri biblice“, a Eminenței Sale dr. Moses Rosen. Este un eveniment major pentru toți cei care cred într-un Dumnezeu unic — înțeleaptă și elocventă pledoarie pentru cunoaștere, înțelegere și toleranță interconfesională.

Cuvîntul prof. dr. CONSTANTIN SIMIRAD

primarul municipiului Iași

Am răsfoit cartea și mi-am deleșat sufletul cu multe pasaje, fiindcă, oriunde o vei deschide, această carte poate fi înțeleasă în adîncile ei adevăruri. Fiecare om are o sfîntă solie pe acest pămînt, fiecărui muritor îi revine misiunea de a privi lumea spre a afla cum este ea. Privirea sufletului său trebuie să pătrundă dincolo de inimicîșii și vicisitudinile, să înfrîngă înșelătoare aparențe și să vadă viața așa cum este, cu sensul ei înalt.

Eminența Sa este descendentul uneia dintre cele mai ilustre familii rabinice, al cărei arbore genealogic urcă pînă la marele Rași, în secolul al XIII-lea. Este absolvent al Facultății de Drept din București. Este doctor în teologie rabinică, a funcționat ca Rabin, și a fost profesor de religie mozaică la diferite școli din București. Este Șef Rabin al cultului mozaic din România din 1948, membru în Comitetul Executiv al Congresului Mondial Evreiesc încă din 1948, vicepreședinte al Conferinței Rabinice Europene din 1960 pînă azi, Doctor Honoris Causa al Institutului de învățămînt superior „Yeshiva University“ din S.U.A., catedra de istorie a evreilor din România de la Universitatea „Bar Ilan“ din Israel îi poartă numele, este laureat al premiului „Shazar“ pentru activitate culturală iudaică, premiu oferit de președintele Statului Israel, Chaim Herzog, Doctor Honoris Causa al Universității „Bar Ilan“ și a primit numeroase alte titluri și distincții. Este autor al mai multor volume, atât cu caracter religios, cit și cu caracter autobiografic. De 44 de ani păstorește obștea evreilor din România. În pofida terorii regimului comunist, Domnia Sa a izbutit să creeze zeci de instituții de cultură evreiască și de activitate iudaică, prin care au trecut zeci de mii de copii evrei din România, căpătînd constința identității lor naționale. Sinagogile și toate instituțiile de cult evreiești au fost menținute în

funcție, în pofida diminuării în proporție de 97 la sută a populației evreiești. Acțiunea de Alia este, de asemenea, opera Eminenței Sale. Alia, dreptul evreilor de a pleca în Israel, drept refuzat milioanele de evrei din fostele țări comuniste, a fost recunoscut și acordat evreilor din România. Aici este un punct pe care eu, personal, vă voi explica de ce mă doare.

Mă voi referi acum nu atît la cartea Eminenței Sale, cit la poporul său. Am făcut liceul la Iași, în clasă erau mulți români și 16 evrei. Eram foarte bun prieten cu toți colegii mei, indiferent de etnie. Am urmat apoi Facultatea de Matematică. Am întîlnit acolo mulți profesori evrei. Aș vrea să remarc, în mod deosebit, pe frații Haimovici, Adolf și Mendel. Pe unul îl vedeți în sală, pe celălalt — în tabloul de sus. Amîndoi mi-au îndrumat pașii atît în asimilarea celor mai frumoase cunoștințe de matematică, cit și în direcția cercetării matematice, cu multă grijă și dragoste. Nu numai de îndrumarea lor științifică am avut parte, ci și de sfaturi utile în viață și de ajutor concret. Academicianul Mendel Haimovici și-a lăsat, prin testament, întreaga bibliotecă și întregul mobilier Universității, respectiv, Facultății de Matematică. Și acum vă întreb pe dvs., cei prezenți la această adunare: pentru noi, români, plecarea evreilor a fost un cîștig sau o mare pierdere? Din punctul meu de vedere este o mare pierdere. Nu putem acuza pe Eminența Sa pentru scoaterea evreilor din țară, căci așa erau vremurile și așa era indicat s-o facă, era spre binele poporului evreu. Astăzi, însă, n-aș mai dori să plec nici un evreu.

Vreau să închei cu o remarcă: ce frumos este să scoți la 80 de ani o astfel de minunatie și s-o dedici tuturor celor ce vor s-o citească! La mulți ani, Eminență!

Cuvîntul preotului dr. PETRE SEMENE

profesor la Institutul Teologic-Iași

Am citit cu multă pasiune cartea și mi-am extras și eu cîteva idei pe care le-am găsit, care ne unesc, ca unii care credem în același Dumnezeu.

În primul capitol, „A fi evreu“, Eminența Sa explică, face portretul spiri-

tual și moral al credinciosului evreu, adesea desconsiderat de împrejurările vitrege ale istoriei. Zice Eminența Sa: „Evreul este însetat de învățătură și acolo unde este rugăciunea este și învățătura și cele două constituie o cale spre

Dumnezeu. Poporul evreu este „Am Hasefer“, „Popor al Cărții“. Pentru acest popor, învățătura este singurul fanatism, conjugat cu dorința, strădania de a crește liber.

Capitolul al II-lea, „Dumnezeu, Tora, Israel“, mă determină să reiau întrebarea: ce-a adus poporul evreu lumii? Desigur, i-a adus credința într-un singur Dumnezeu și Unicul. Nu doar în sensul că n-ar mai fi și alții, ci unic, cel fără de asemănare. Așa cum îl prezintă profeții. O altă idee este obligația poporului evreu de a-L prezenta pe Dumnezeu lumii ca pe un părinte drept, dar și bun, care, aidoma mamei cu pruncul de mîină, îi conduce primii pași. La fel l-a condus la ieșirea din Egipt pînă spre țara în care curgea lapte și miere. Însă ideea centrală a acestui capitol este că Dumnezeu se prezintă lumii ca eliberator. Este ideea pe care am găsit-o în toată exegeza Vechiului Testament. La cartea „Ieșirea“, cap. 21, cînd este descrisă darea Legii pe Muntele Sinai, prin Moise, Eminența Sa subliniază că Dumnezeu n-a zis: „Eu sint Domnul Dumnezeu al vostru care v-am creat“, căci este actul major pentru om sau, cel puțin, acesta pare a fi, ci a substituit cu: „Eu sint Domnul Dumnezeu tău, care te-a scos din Mit-rain, din casa robiei. Nu vei avea alți Dumnezei în afară de mine“. Și iarăși, interpretarea foarte potrivită, că nu mai există alții, nu vei putea să ai, chiar dacă vei dori. Deci, se subliniază valoarea libertății. De aceea și sclavi ai poporului evreu, cei care, printr-o împrejurare sau alta, ajungeau în situația de a cădea robi, după șase luni își redobîndeau libertatea. Dacă, totuși, sclavul se învîtase cu slugăria și nu voia să-l părăsească pe stăpînul său, era pus între ușorile casei și i se perfora urechea, cu un indiciu și ca o pedeapsă, în același timp. Spune Talmudul: înseamnă că urechea a rămas surdă la vocea libertății pe care o are omul. Biblia arată, în mod clar, că la libertate sînt chemate toate popoarele și că au ieșit, împreună cu fiii lui Israel, din țara Egiptului și alți robi.

Din capitolul următor, al III-lea, „Niste oameni de treabă“, am reținut ideea, care străbate ca un fir roșu, a părinților, a strămoșilor poporului evreu. Ei nu sint lăudați ca niște comandanți de oști ascădînd cetăți, trecînd prin foc și sabie popoare, ci sint prezentate portretele lor

morale; iubitori de străini, ca Abraham, sau sensibili la durerea apropiatului. Nu erau de aceeași credință cu dînsul, nu aveau aceeași ținută morală locuitorii cetăților Sodoma și Gomora. Dar Abraham intervine la Dumnezeu, care, în bună-tatea Sa, stă de vorbă cu el ca și cu un prieten. „Doamne, spune Abraham, dacă sint 50 de nevinovați, ce vei face cu ei? Dar să nu te superi pe sluga ta, dacă sint 45?“ Și scade numărul pînă la 10. Prin urmare trebuie să facim totul pentru a salva pe aproapele nostru! La fel gîndește Ithak, la fel Iacov, cel mult răbdător, care slujește lui Laban 23 de ani, după care își cere drepturile. Sau Iosif, vișătorul de mai bine pentru frații și pentru neamul său, sau Moise cel vrednic, conducătorul poporului.

Capitolul al IV-lea, intitulat „Calendarul iudaic“, este elocvent pentru înțelegerea de a familiariza pe un om neavizat în credință, în datinile cultului iudaic. Privitor la sărbătorile evreiești, nu interesează neapărat modul de desfășurare pentru cineva din afara comunității, ci care-i rostul lor. Poporul evreu este popor unic și rostul sărbătorilor este unic: acela de a eleva spiritual, de a catapulta spre sferile înalte ale trăirii spirituale. Denumirea poporului evreu în vremea chemării lui Moise a fost aceea de popor sfînt. Marea majoritate a exegeților interpretează cele două cuvinte ca însemnînd „pus de o parte“, „rezervat pentru o misiune aparte“. Misiunea aceasta este de fapt prezentarea lui Dumnezeu cel unic. După aceea, misiunea de „popor sfînt“ implică serviciul divin sau cultul, care va deveni o misiune permanentă a acestui popor fie în țara sa, fie spre a aduce credința despre Dumnezeu unic și în rîndul altor popoare.

Între personalitățile laudate de Eminența Sa, desigur, au fost deja enunțate și nume de preoți ortodocși; printre aceștia este relevantă atitudinea frățească a părintelui Gala Galaction, care, în momentul în care evreii au fost obligați să facă munci umilitoare, pentru a le arăta dragostea frățească, a ieșit în stradă și li s-a alăturat.

În loc de concluzii, aș adăuga că Eminența Sa se prezintă ca un Moise de altădată, care a suferit pentru poporul său și a fost în situația să-și pună sufletul chează pentru el.

Cuvîntul Excelenței Sale Monseniorul PETRE GHERGHEL

Eminența Voastră
de Șef Rabin,
Distinși oameni de știință, onorat
auditoriu,

tuturor adunați aici.

În numele acestei credințe comune trebuie să ne găsim uniți în slujirea oamenilor — făpturile lui Dumnezeu.

Dacă am fost momente cînd fiecare se bucura separat de acest adevăr neîmînat, cont de cei din jur — aș vrea să cred că a sosit timpul ca să vedem împreună darul iubirii lui Dumnezeu față de noi și să lucrăm împreună pentru a-L cunoaște pe El și toată lucrarea Sa.

Mă bucur să pot sublinia că Biserica noastră se deschide astăzi tot mai mult dialogului și colaborării și ia cit mai multe inițiative în drumul apropiierii și al colaborării. În unul din documentele emanate din gîndirea Conciliului Vatican II (Nostra aetate — 28 octombrie 1965) și prezentat la 1 decembrie 1974 de Cardinalul Villabrands sint trase cîteva norme pe care trebuie să se bazeze toate raporturile creștinilor cu cei care aparțin comunității iudaice.

Această acțiune comună poate să favo-

Mă bucur să încep cuvîntul meu cu un adevăr care ne unește și care răsună ca un laitmotiv în cartea care ne este pusă în față: „Eseuri biblice“ — a distinșului Șef Rabin dr. Moses Rosen.

„Cred cu credință desăvîrșită că Sfîntul — Bindecuvîntat să fie El — e Creatorul și Dirigitorul întregii Creații și că numai El a făcut, face și va face toate făpturile. El este Începutul și Sfîrșitul — El care cunoaște gîndurile oamenilor și toate faptele lor, numai Lui trebuie să ne rugăm și nimănui altuia“ (din crezul lui Maimonide — pag 43).

Un adevăr care străbate toată Biblia și un adevăr care transpare din paginile acestei cărți, un adevăr scump pentru toți fiii lui Israel, un adevăr scump tuturor creștinilor. Un adevăr scump nouă

LANSAT LA IAȘI

rizeze deosebit de mult buna cunoaștere și stima reciprocă.

Trebuie să amintim și să subliniem că legăturile și relațiile istorice între biserică și iudaism condamnă cu fermitate toate acele forme de antisemitism și de discriminare, pe care de fapt le condamnă și le înfieriază însăși demnitatea persoanei umane.

Nu numai atât, dar aceste legături și aceste relații reclamă și impun o datorie sfântă de o mai mare înțelegere reciprocă și de o reînnoită stimă comună. În mod practic este necesar ca toți creștinii să se străduiască să înțeleagă tot mai mult liniile fundamentale ale tradițiilor religioase ebraice și să pătrundă caracteristicile esențiale prin care evreii înșiși se definesc în baza și lumina realității lor religioase actuale.

Până acum relațiile se reduceau doar la un monolog sau erau foarte sporadice. A sosit timpul să se treacă la un adevărat dialog, la un drum nou de apropiere.

Mă bucur să știu că membrii Bisericii Romano-Catolice — că Sfântul Părinte actual — promovează și susțin acest nou drum. Vizita la Sinagoga din Roma, vizita Eminenței Voastre la Sfântul Părinte, primirea recentă a autorităților de stat din Israel, intervenția avută ieri de către Sfântul Părinte, așa cum am văzut la televizor, pentru înfierarea tuturor actelor de extremism și rasism — manifestate în ultimele zile — toate sînt gesturi, sînt pași pe acest drum al apropierii, al consolidării dialogului. Mă bucur să spun, Eminență Voastră, că nu numai această lucrare — dar întreaga dumneavoastră activitate constituie un efort continuu în această direcție. Cu experiența și curajul de care ați dat mereu dovadă, ați deschis un drum nou — de raporturi umane cu toți. Cu toate momentele grele, vitrege, uneori potrivnice, ați fost îndărul atitor inițiative pe drumul cunoașterii și al dialogului. Personal am fost martor la atâtea momente.

Cartea pe care o prezentați astăzi, „Eseuri biblice” (ea se adăuga la multe altele), este dovada acestui ideal.

— O sursă de informații pentru o cuno-

naștere mai profundă a Bibliei — cartea de căpătii a Evreului, dar și a Creștinului, izvor comun și universal de inspirație și regăsire.

— O sursă de inspirație și informații, de simțiri nobile ale comunității iudaice și de viață consacrată lui Dumnezeu și poporului.

— O mărturie de credință și curaj pe drumul afirmării binelui și a frumosului. — O punte între Dumnezeu și oameni, între oameni și oameni, între evrei și creștini, între evrei și oameni.

Imi dați voie să mă folosesc de o expresie pe care Eminența Voastră ați folosit-o despre un prelat al Bisericii noastre numindu-l Pontifex și să spun că această Carte pe care ne-o puneți în mîini reprezintă un instrument al unui Pontifex — Constructor de poduri. Eminența Voastră, cu această Carte și cu toată opera dumneavoastră, vă învredniciți să purtați acest titlu de noblete.

Cartea „Eseuri biblice” este, cum vreți și vă place s-o definiți, „o picătură într-un ocean”, dar nu numai atât, ci este și o rază care se îndreaptă și se rasfrînge spre Cartea Cărilor, Biblia — Vechiul Testament — pentru a-i cunoaște mai bine bogățiile — este o flăcără care face să se distingă și mai bine spiritualitatea unui popor și a unui conducător de obște, a unui Rabi — Învățător.

Ne bucurăm cu toții că ne-o oferiți pentru a face drumul dialogului mai clar, mai hotărît și vă rog să-mi mai dați voie să exprim mulțumirea și urarea noastră cu propriile dumneavoastră cuvinte adresate unui prieten de-al Eminenței Voastre la împlinirea vârstei de 80 de ani, Itzhac Peltz. „Binecuvîntate miini, care au turnat simfămintele nobile, gînduri mărețe în sufletele generațiilor, să rămîna mai departe, în această a treia parte a vieții dumneavoastră, pîrunse de același crez demn, patetic, minunat, crezul care îmbină tradiția cu progresul, spiritul Torei cu patriotismul, virtuțile strămoșilor dumneavoastră evrei cu acelea ale nobilului popor român, în mîilo-cul cărui ei și dumneavoastră v-ați născut, crezul în Bine, în Frumos, în Adevăr, idealurile noastre comune”.

O scrisoare a domnului ADRIAN NĂSTASE președintele Camerei Deputaților

Eminență,

Volumul dumneavoastră „Eseuri biblice” mi-a produs o adîncă impresie, generată de maniera în care această adevărată „carte a vieții” împletește înțelepciunea tîlmăcirilor Bibliei cu dramatismul permanentelor eforturi pe care le-a făcut întru realizarea ei. Pentru mine, înțelegerea și cunoașterea ei este o condiție specifică și a demnității Comunității evreiești din România.

Cu alese gînduri și considerație,
ADRIAN NĂSTASE

Prezentarea volumului de către prof. dr. docent MARȚIAN COTRĂU

Încă nu s-a stins ecoul volumului autobiografic „Primejdii, încercări, miracole”, al Șef-Rabinului dr. Moses Rosen și, iată, o nouă apariție editorială, intitulată „Eseuri biblice”, vine să ne cucerească mintea și să ne încînte inima.

Dar să o luăm de la Bereșit — adică de la început.

Cînd dl. ing. Kaiserman, președintele Comunității, a apărut în laboratorul meu, purtînd sub braț un colet cu aspectul unei cărți, m-am bucurat că vine să-mi semnalizeze o carte interesantă — și cine nu este încîntat la perspectiva de a citi o carte bună, mai ales astăzi?

Dar cit de surprins am fost cînd am auzit invitația de a mă înscrie printre prezentatorii volumului recent apărut al Eminenței Sale! Mi s-a părut temerar ca unul care nu este exeget biblic să încerc să prezint o carte plină de înțelepciune multimilenară. Și, totuși, am acceptat, cucerit de tematică și de personalitatea autorului.

Volumul este structurat în zece capitole, cu 124 de teme și este precedat de un admirabil „Cuvînt înainte”, sugestiv intitulat: „O picătură într-un ocean”. Așa cum a arătat poetul medieval Meir Ben Itzhac, referindu-se la Biblie, „Cartea Cărilor”: „Dacă cerurile toate s-ar schimba în pergament, copacii pădurilor în condeie, apele mărilor în cerneală, oamenii toți în minutori ai scrisului!” și încă nu s-ar putea exprima pe deplin valoarea morală a acestei „Cărți a cărilor”.

Capitolul I (p. 3—26), „A fi evreu”, prezintă îndatoririle și drepturile Kaha-lului — adică ale obștii evreiești — în cadrul instituțiilor.

Sinagoga, „Casa de învățătură”, este spațiul în care se desfășoară nu numai rugăciunile, ci toate marile momente ale vieții credinciosului evreu. Acolo, toată obștea este egală, cu acces neîngrădit la învățătura sacră, la rugăciune, la mese rituale, unde se respectă riguros acel „est modus in rebus”. Acolo, credinciosul își aplică însemnele necesare rugii. Acolo, se învață neîncetat, căci poporul evreu — spune venerabilul autor al volumului — are un singur fanatism: învățătura, după care s-a dovedit mereu însetat, merîndu-l atributul de „Poporul Cărilor” („Am Hasefer”). Învățătura iudaică oferă poporului elementele obligatorii pentru o viață sănătoasă moral și fizic, încercînd să convingă pe fiecare să spună, la timpul potrivit, acel „dai” („destul!”),

apropiat de latinul „satis” și corespunzător noțiunii de cumpătare.

Cîmîtirul ocupă un loc aparte în viața evreului credincios. El este considerat — în mod aparent paradoxal — „Casa vieții”, întrucît crezul iudaic admite învierea morților, ceea ce explică și cultul fervent al celor trecuți în lumea umbrelor.

Șabatul — ziua de odihnă — este obligatoriu. Poetul H. Heine, în poezia sa „Prințesa Șabat”, descrie transformarea de vineri, la apusul soarelui, a casei sărace a evreului din ghetourile într-un palat demn de primirea strălucitoarei prințese Șabat — care va dispărea simbată seara, la ivirea primelor stele.

Capitolul al II-lea (p. 29—89) este intitulat „Dumnezeu, Tora, Israel”. Această Trinitate formează Unitatea Eternă, căci nu se pot concepe separat Autorul, Cartea și Propovădătorul, ei alcătuind un tot indisolubil, temelia crezului iudaic.

După comentarea Celor 10 porunci și a Crezului lui Maimonide, autorul se oprește asupra Potopului, arătînd că supraviețuitorul Noah era — după unii comentatori — un „tzadik” (un om drept), avînd rolul de a salva specia umană de la dispariție.

O interesantă și poetică interpretare este dată Curcubeului. „Ce este curcubeul? O rază de soare într-o picătură de apă”. „O minunată feerie de culori, în care fiecare își păstrează ființa și specificul, roșul rămîne roșu, verdele verde și totuși, toate laolaltă dau încîntătoare armonie”. Prin glasul Curcubeului grăiește Creatorul, „asigurînd lumea că ea va exista datorită armoniei”.

Capitolul al III-lea (p. 93—153) este intitulat „Niște oameni de treabă”.

Cine sînt aceștia? În primul rînd, „părinții”: Avraham, părintele „sumedeniei de popoare”, simbolizat de un munte, Itzhac, întru chipul într-o cîmpie și Iacov, făuritorul Casei și tatăl celor 12 triburi ale lui Israel. Ei nu au fost nici îngeri, nici eroi, nu au făcut minuni și nu au purtat lănci, ci au fost oameni cu patimi și slăbiciuni omenești. În scrierile sfinte se arată că: „Nu există or drept pe pămînt care să săvîrșească doar binele și să nu păcătuiască”.

Și cit de impresionantă este drama lui Iehuda, acela dintre frații lui Iosef care a propus vinderea acestuia, în aparență o soluție mai umanitară decît a celorlalți

(Continuare în p. 8)

Cuvîntul criticului literar ION HOLBAN

secretar al Asociației Scriitorilor din Moldova

Eminență, onorată asistență,
S-a spus odată că textul biblic reprezintă prima carte de literatură a lumii. Bineînțeles, nu în sensul terminologic, ci al înțelegerii importante. Într-adevăr, nu există scriitor important, al oricărui popor, la care să nu găsim teme, motive legate de materia aceasta extraordinară de densă pe care o oferă Biblia. Împrejurarea face că în acest text regăsim toate paradigmele literare, indiferent care ar fi ele, dar le regăsim noi, cei cărora ne place să cădem citeodată în vanitatea noastră de care am fi tentați. Literatura se face instantaneu, atunci cînd ne apropiem de textul biblic, fie preot, fie credincios, fie barbar.

Imi amintesc o scenă dintr-un film pe care l-am văzut poate, mulți, unde un copil, care abia știa să citească slovele, îi citea tatălui său, literat cu literă, din textul sfînt. Scena era de o extraordinară tensiune, dar nu din punct de vedere literar, în primul rînd. Acolo se aflau mari adevăruri. Și de aceea, cînd discutăm despre o carte scrisă pe marginea textului biblic, cită pondere acordăm literaturii, înțelegem în termenul curent de ficțiune, și cită pondere trebuie să acordăm adevărului care se ascunde în carte? Dar poate că un termen pentru această extraordinară bogăție, pe care nu ni-l oferă terminologia literară, ni-l oferă un exeget francez al Bibliei, pe care l-am citit recent. Scrie el acolo, și am reținut lucrul acesta, că, dată fiind frumusețea expresiei, adevăr care se află și aici, în această carte de exegeză, se creează o interacțiune literatură-text. Deși este o carte a unui popor și a unei biserici, ea poartă un tezaur universal. Și, mai mult, acolo se află armonia între Dumnezeu și Om. Această armonie explică apropierea scriitorilor mari de textul biblic. E adevărat că istoria și critica literară, nu numai, în primă rînd, de la noi, fi sînt datorate. Și aici vorbesc în numele părinților Gala Galaction. Mi se pare că în „Eseuri biblice” se aminteste de jurnalul lui Gala Galaction, din păcate, frustrat în mod

barbar, înainte de '89, de multe, foarte multe secerse care se referă la interpretarea textului biblic. Spunem că mulți scriitori români, și, în primul rînd, aici stau Sadoveanu și Galaction, nu numai că au fost influențați de Biblie, dar s-au apropiat de spiritul ei ca oameni.

„Eseuri biblice” este, în primul rînd, o carte de literatură și o carte de exegeză a textului biblic așa cum s-au pronunțat antevorbitorii mei. S-a vorbit aici despre lirismul pe care îl conține această carte, dar trebuie subliniat că dl. dr. Moses Rosen e un maestru al analizei cuvîntului, are mereu conștiința hotărîtoare a importanței acestuia. El, cuvîntul, trebuie să pornească, îmbrăcat cu cit mai multă grijă, spre sufletele noastre, așa cum o demonstrează autorul acestei cărți. Vreau să vă citesc un pasaj care exprimă, poate, cel mai exact dimensiunea literară a acestei cărți. Dl. Șef Rabin înțelege și explică versetul 15, din cap. 20 al cărții „Exodus” că întreg poporul a văzut vocile, în sensul că, dacă în textul biblic ar fi fost scris că poporul a auzit vocile, s-ar fi produs o confuzie. „În limba sfîntă cuvîntul lo, scris cu alef, înseamnă nu; cînd e scris cu vav, înseamnă lui. Dacă perceperea Decalogului s-ar fi făcut numai prin auz, atunci poruncile «să nu ucizi», «să nu fură» etc. ar fi putut fi interpretate ca fiind scrise cu vav și s-ar fi crezut că în numele lui poți să ucizi, să furi... Era, deci, nevoie de o cunoaștere vizuală, ca să se știe că e vorba de un nu categoric și fără putință de tăgăduit”.

Privitor la aceste pasaje, de asemenea subtilitate, e inutil să mă întreb cită literatură este în ele! Și cit adevăr! Am putea glosa la nesfîrșit pe marginea cărții dlui dr. Moses Rosen. Asemenea pasaje înțepte sînt la tot pasul și fac delectarea criticului literar. Sigur, cartea trebuie citită și ca o poveste a întemeierii. Poate fi citită în mai multe feluri. Menționez însă că, înțit de toate, ea este un comentariu biblic care alternează cu dimensiunea culturală.

Prezentarea volumului de către prof. dr. docent MARTIAN COTRĂU

(Urmare din p. 7)

frați —uciderea sau aruncarea într-o groapă părăsită. Din clipa săvârșirii greului păcat —vinderea fratelui—, Justiția divină îl urmărește pe Iehuda. Iși pierde soția și fiii și „cânta amară îl însoțește pe toate cărările vieții”. „Dar suferința i-a purificat sufletul. Un îndelungat proces de conștiință l-a ridicat din prăpastia patimilor spre culmile seninătății interioare”.

Capitolul al IV-lea (p. 157—235), „Calendarul iudaic”, descrie sărbătorile, având în comun celebrarea evenimentelor importante din viața colectivității.

Iom Kipur, „Simbata simbetelor”, ocupă în decursul întregului an locul Șabatului în săptămână. În această zi — spune autorul — fiecare evreu, oricât de învâțat sau de neștiutor, se înfășoară înaintea Judecării cerești, a colectivității și a propriei conștiințe. Este ziua când se dă posibilitatea îndreptării răului, căci, în concepția iudaică, nimeni nu este infailibil.

Sukot, „sărbătoarea rodului bogat”, celebrează strângerea roadelor pământului în anotimpul toamnei. Spre deosebire de Bacanalele și Saturnalele vechilor greci, cu semnificație similară, care degenerau în orgii și desfrâu, de Sukot se sărbătoresc Binele și Frumosul din jurul omului, în care „sălășlușteie știința de divinitate desprinsă din focul sacru al Creatorului”.

Hanuka reprezintă ideea noului ce învinge necontenit, prin luminițele Menorei ce sclipesc la fereastră sau în ușă, evocând victoria celor puțini asupra celor mulți — dar nu victoria lor, ci a spiritului.

Roș Hașana la-ilanot, „Anul nou al pomilor”, este o zi aparte prin semnificația ei tulburătoare: „Omul este la fel ca și copacul de pe cîmp” — spune textul biblic. Anul nou al pomilor amintește omului adevărul etern al continuității în viața generațiilor. Evreul, înainte de a gusta un fruct, rostește cu evlavie: „Binecuvîntat fii, Tu, Doamne... Cel ce ai creat fructul copacului”.

Timpul nu ne permite decât menționarea celorlalte mari sărbători descrise în acest capitol:

Purimul — cu jocurile și cîntecele populare, cu folclorul umoristic — o zi a satirei care biciuiește împărlă, începînd cu tragica întîmplare din timpul lui Ahașveros și Haman;

Pesah, a cărui semnificație este triplă: evocă noaptea cînd îngerul morții „a sărit” peste casele credincioșilor și, totodată, sărbătorește libertatea (ieșirea din Egipt) și primăvara;

Roș Hașana, „Anul nou”, cînd se adaugă încă un an la cei trecuți. Sosirea Anului Nou este pregătită într-o lună întreagă — luna Elul, cînd se citește în fiecare dimineață Psalmul 27, din care fac parte tulburătoarele versete: „Dumnezeu e lumina și mintuirea mea, Atunci de cine să-mi fie frică? Dumnezeu e pavăza vieții mele, Atunci cine ar mai putea să mă înspăimînte?”

Mărturisesc că m-am lăsat cucerit de bogăția de informații și de lirismul acestui capitol, încît m-am extins mai mult decît îmi permitea timpul propus.

Capitolul al V-lea (p. 239—303), „Personalități”, debutează cu evocarea plină de recunoștință și iubire a părintelui Eminenței Sale, **Gaonul Rabi Avraham Arie Rosen**, ale cărui rămășițe pămîntești odihnesc în Cimitirul Sanehedrinului din Ierusalim. Ultima imagine pîstrată de fiul îndurerat este rostirea, de către Gaonul Rabi Rosen, a rugii ultime dinaintea morții: „Era — spune Eminența Sa — ruga unui suflet animat de o credință adîncă, pentru care moartea nu e decît trecerea dintr-o încăpere în cealaltă, din vestibulul efemerului în palatul veșniciei”.

În continuare, este prezentată o largă galerie de personalități: **rabinii** foarte învâțați, ca Malbim, Niemirower, Marilus, Margulies, sau foarte înțelepți, ca rabinul din Ștefănești, sau incredibil de altruști, ca rabinul Portugal din Sculeni; apoi **personalități laice**, ca președintele Israelului, Shazar, liderul poporului evreu, Nahum Goldman, înaltul funcționar al „Joint”-ului Charles Jordan, scriitorul I. Peltz, pictorul Reuven Rubin, laureatul Premiului Nobel pentru Pace Menachem Begin, preotul ortodox și scriitorul Gala Galaction.

Ca ieșean și farmacist, am fost mișcat să citesc în această carte, din nou, evocarea plină de căldură a celui ce a fost dr. farmacist **Simon Kaufman**, fostul șef al Comunității, intelectual de elită, orga-

nizator eficient al rețelei sanitare a Comunității, om de profundă omenie — binecuvîntată fie-i amintirea!

Capitolul al VI-lea (p. 307—340), „Apărîndu-mi obște”, cuprinde o serie de documente elaborate în perioada 1980—1992, referitoare, toate, la atacurile împotriva evreilor și față de care Șef Rabinul a luat poziție fermă. Astfel sînt scrisoarea către Academia Română, ca urmare a apariției vol. IX din „Operele” lui M. Eminescu, ce cuprindea aprecieri injurioase la adresa poporului evreu; comentarii și răspunsuri la articole din presă, în care Șef Rabinul este acuzat de a fi avut „bune relații cu Ceaușescu”; scrisori către prim-viceprim-ministrul guvernului ceaușist, privitor, în special, la dărîmarea sinagogilor cu ocazia noilor amenajări urbanistice din București; scrisoarea către ziaristul C. Nisorescu în problema mesei rotunde „Semitism-Antisemitism”, din ianuarie 1992 de la Televiziune.

Un fir conducător străbate aceste materiale, care, de altfel, este menționat în titlul capitolului: în orice ocazie, Șef Rabinul Rosen și-a apărut obște cu pricepere, dirigență și perseverență.

Capitolul al VII-lea (p. 344—369), „Holocaustul”, trece în revistă, pe scurt, persecuțiile la care au fost supuși evreii de-a lungul timpului. În anul 586 î.e.a. regele Babilonului, Nabucodonosor, a incendiat primul Templu din Ierusalim, zidit de regele Solomon. Împăratul roman Titus a incendiat cel de al doilea Templu, iar împăratul Hadrian a ars pe rabinul Tacadion înfășurat în sulul Torei. Peste secole, Torquemada a incendiat sinagogi în Madrid și Sevilla, iar hatmanul Hmelnițki a săvîrșit pogromuri în Ucraina și Podolia — acestea fiind doar numai cîteva exemple.

În epoca noastră, la Berlin, Viena, Praga, s-au nîmicit sinagogi și s-au ars pe rug opere de valoare inestimabilă, fără să mai menționăm victimele omenesti.

În România, pogromul din 1 iulie 1940, din Dorohoi, a fost urmat de cele din ianuarie 1941, din București, iunie iulie, din Iași, apoi din Basarabia și Transnistria.

Opunîndu-se inițiatorilor și executorilor acestora — care au acționat adesea din ordinul și cu colaborarea naziștilor —, poporul român a căutat să-i apere pe evreii năpăstuiți, detasîndu-se figuri remarcabile, ca: primarul Cernăuților, Traian Popovici, președintele Crucii Roșii din Roman, Viorica Agarie, farmacistul Beceanu din Iași, Metropolitul Bălan al Ardealului, episcopul romano-catolic Marton Aron, din Alba-Tulia. Aceștia — și mulți alții — au dovedit proverbiala omenie a poporului român.

Capitolul al VIII-lea (p. 363—381), „Ecumenism”, este dedicat obligativității conviețuirii în spiritul toleranței, lapidar exprimat în limba lui Goethe și Heine prin expresia: „Leben und leben lassen” („A trăi și a lăsa pe alții să trăiască”).

Începînd de la prima intoleranță — manifestată prin cel dintîi fratricid, al lui Cain împotriva lui Abel, pentru că nu putea tolera calea de apropiere a acestuia de Dumnezeu — și pînă în zilele noastre, intoleranța a provocat și provoacă nenumerabile, variate și incredibile de monstruoase crime împotriva vieții și demnității umane. Pentru acești intoleranți, trebuie mereu repetată formula: „Cain, unde este fratele tău Abel?”

Capitolul al IX-lea (p. 381—391), „Israel, dintotdeauna și mereu” și **capitolul al X-lea** (p. 395—419), „Varia”, includ evocarea unor realizări ale Șef Rabinului dr. Moses Rosen, din momentul cînd, tîrziu și fără experiență, avea în față ruinele comunităților pustiite de Holocaust, iar viitorul apărea fără perspectivă, și pînă în prezent, după aproape 50 de ani de muncă rodnică.

Printr-o cooperare, unică în Estul comunist, între „Joint” și Federația Comunităților Evreiești, ai reușit, Eminență, ca ultimele rămășițe ale Holocaustului să se bucure aici, în România, inclusiv în anii regimului comunist, de mîngîierea semenilor mai favorizați de soartă.

Ați arătat că în lupta pentru recăpătarea demnității umane nu trebuie să existe îndoieli, opreliști și renunțări, ci o perseverență demnă de cea mai nobilă aspirație: ajutorarea semenului nedreptățit.

Prin întregul volum „Eseuri biblice”, străbate acel „fir roșu” al învățăturii iudaice — preluat și de religia creștină — „ce ție nu-ți place altuia nu-i face”. În-

tr-adevăr, în volum se înfăptuește cu hotărîre răul, fie că este al lui Cain sau al fraților lui Iosef sau al inchiștorului Torquemada sau al recenților dictatori, Stalin și Hitler — și, din păcate, enumerarea poate continua îndelung.

Cartea „Eseuri biblice”, cuprinzînd un material atît de bogat, variat și interesant, expus într-un stil viu și colorat, se citește cu născut interes — aș spune, chiar, că, odată începută, se lasă greu din mînă.

Mărturisesc că am parcurs, cred, în decursul anilor, aproape toate volumele Șef Rabinului dr. Rosen apărute în țară. La nici unul ca la acesta nu am fost mișcat de accentele lirice ale unor pasaje. Iată, spre desăfătarea inimii noastre, descrierea senectuții împăcătă și tiinite a Patriarhului Avraham: „Toamnă aurie. Bătrînul Avraham culege roadele bogate ale vieții. Elanul furtunos al primăverii sale, luptele și frămîntările, înfruntarea miniei părintelui său Terah, a urgiei dușmanului său Nimrod, tot zbuciumul tinereții, aparțin deja amintirilor... Acorduri de final răsună în simfonia existenței pămîntului la celui dintîi dintre părinții noștri. Ele sintetizează «binecuvîntarea în toate» ce l-a călăuzit neîncetat, căci fără de zăbavă a fost

strădania lui spre bine, în tot cursul drumului ce l-a bătătorit pe această lume”.

Mîscătoare sînt, de asemenea, acum, ca și în alte dăți, cuvintele duioase, de mulțumire și recunoștință, adresate soției sale, doamna Amalia, care, la fel ca biblica Sara, prințesa deșertului, stă „sub corturile” sale de atîtea decenii, însoțindu-l cu gîndul, sufletul și fapta în toate trăirile și realizările sale, adesea pline de sacrificii și primejdii.

Nu pot încheia aceste gînduri, fără a adăuga un cuvînt de rezonanță biblică: „Zahor!” („Amîntește-ți!”). Eminență, amîntește-vă că astăzi, aici, în această cotitorie a bancherului filantrop Menachem H. Elias, de binecuvîntată memorie, toți cei de față au ținut ca prin prezență și cuvînt să vă exprime omagiul călduros pentru lupta purtată de decenii în folosul obștii Dv. și, deopotrivă, pentru această țară, așezată la răscruce de vințuri, de aceea, atît de năpăstuită și rîvnită în tot cursul istoriei sale.

Personal, permiteți-mi să vă urez ca — la fel cu Moșe, primul conducător prin primejdii al poporului evreu — și Eminența Voastră să adune la vîrsta profetului — la 120 de ani — în liniștea și mulțumirea ce pot fi aduse de istoria îndeplinită.

Cuvîntul Eminenței Sale

Domnule academician Simionescu, domnule profesor Cotrău, domnule primar, iubite frate episcop Gherghel, domnule reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române, domnule secretar al Asociației Scriitorilor din Iași, domnule președinte al Comunității Evreilor din Iași, iubii frați și surori,

Cînd spun „frați și surori”, mă adresez, în același timp și în aceeași măsură, asistenței românești și evreiești. Ori de cite ori vin la Iași, am emoții, dese emoții, dese dureri. Sînt emoționat că mă aflu în această sală a Academiei, al cărei ctitor a fost un evreu, Menachem Elias. Sînt emoționat gîndindu-mă că azi, aici, sînt de față primarul orașului, episcopi, o mare mulțime de intelectuali români, spre a sărbători această carte scrisă de un rabin. De ce să nu fiu emoționat, cînd, în acest Iași, nu se poate să nu evoc memoria doctorului Kaufman, care a reușit, prin strădania sa, să salveze această comunitate, „un oraș-mamă în Israel”, al cărui spirit iudaic trecea mult dincolo de fruntariile țării, dovedind, totodată, înfrățirea dintre noi și români. Iași este o măturie. Șmil, doctorul lui Ștefan cel Mare, din „Apus de soare”, de Delavrancea, nu-i o ficțiune. Doctorul Delmedigo a fost la Iași în acea epocă. Medicul lui Vasile Lupu a fost evreu. Iașul a reprezentat un teren de cooperare intelectuală între două civilizații, între două culturi. Noi am cunoscut această simbioză în toată istoria noastră. Întîlnirea cu Elada, întîlnirea lui Alexandru cel Mare cu Șimon Hatzadik, este una istorică. Din aceasta a rezultat civilizația alexandrină, reprezentată strălucit printr-un Philo Alexandrinul de exemplu. Din întîlnirea cu lumea arabă, din conlucrarea iudaismului cu civilizația maură, s-a născut epoca de aur a Diasporei spaniole. Această osmoză s-a petrecut și la Iași. În cimitirul Ciurichi, se află o piatră funerară din 1457, deci, din timpul lui Ștefan cel Mare. La Iași a oficiat Marele Rabin Nathan Hanover. La Sinagoga Mare din Iași, care are o vechime de peste 400 de ani, se află jetul pe care a stat Marele Rabin Iehosua Hesel din Apta. La Iași, a fost creat primul teatru evreiesc stabil din lume. La Iași, Sadoveanu l-a creionat atît de bine pe Moses Duflu. A existat o viață armonioasă între evrei și creștini la Iași. Au fost aici 55 000 de evrei. Azi sînt cîteva sute.

Nu se poate să nu evocăm trecutul. Nu-i posibil și nu e bine. Nu e bine pentru omenire. Un rabin care, urcînd treptele crematoriului, la Auschwitz, plîngea, a fost întrebant: „De ce plîngi? Doar crezi în Dumnezeu!” A răspuns: „Nu mă plîng pe mine, fi plîng pe călăii mei, plîng speța umană!”

Există două extreme. Avraham și Sodoma. Avraham ar putea să se bucure că se destrug Sodoma. Și Avraham se roagă, totuși, de Dumnezeu să n-o distrugă, chiar și pentru zece nevinovați care trăiesc acolo. El pune pentru prima oară această teză în discuție: nu poate fi culpabilizat un popor pentru ceea ce au făcut unii din rîndul acestuia. Și Avraham spune: „Tu, Judecător al întregii lumi, Tu să nu faci dreptate?”. Textul Torei n-are semne de punctuație: este o îndrăzneală să schimbi sensul textului biblic, dar de ce să nu citim altfel: „Avraham a spus lui Dumnezeu: «Tu, Judecător al lumii, să nu faci dreptate!»?”

Perească Dumnezeu ca El să facă dreptate după faptele petrecute la Sodoma, după ceea ce s-a întîmplat la Auschwitz,

Aceasta este atitudinea iudaismului, aceasta este atitudinea Cărții noastre, TORA. Iată o Carte în care nu s-a schimbat o literă de mii de ani, care străbate lumea, tradusă fiind în toate limbile pămîntului, o carte care-și păstrează noutatea. La a XX-a aniversare a revistei noastre, am arătat că Tora este ca un ziar. O deschizi și din Ea respiră noul, evenimentele zilei. Tora este veșnică, fiindcă ea exprimă toată gama sentimentelor umane colective. Este marea forță a acestei Cărți a Cărților și destinul ei simbolizează destinul poporului evreu. Pentru noi, este o Carte a Vieții, o Carte care s-a identificat cu noi. Este o bălăie istorică în jurul acestei Cărți-simbol. N-a fost pogrom care să nu înceapă cu arderea Cărții noastre.

Cartea aceasta am scris-o mai mult pentru neevrei. De ce? Este o campanie antisemită la noi. Generațiile de după război, din România, nu știu ce s-a întîmplat. Au fost mințite și de fasciști și de comunisti. Și acum se picură otrăvă zi de zi. Puneți-vă în situația noastră. Ce să facem? Sîntem ultima generație a catastrofei, prima a mîntuirii. Au fost 55 000 de evrei la Iași. S-au dus, dar otrava picură continuu. Aș putea spune că „Eseuri biblice” este o carte de vizită a noastră, generată de dorința de a spulbera prejudecățile. Un exemplu. La Iași a apărut un articol intitulat „Spitalul, Kahalul, Coranul și Talmudul”, din care reieșea că această instituție sfîntă a noastră, Kahalul, este o conspirație mondială evreiască. Dacă sîntem atît de puternici, cum de au fost omorîți șase milioane de evrei nevinovați în vîzul lumii civilizate? Oamenii nu știu nimic despre Kahal. Kahal înseamnă comunitate evreiască, solidaritate evreiască.

Sînt extrem de recunoscător distinșilor academicieni, oameni de știință, șefi de culte care sînt alături de noi. Aceasta este poporul român, nu cei ce vor să-l nenorocască din nou. În veacul nostru, două splendide idei au fost profanate: ideea națională și ideea de dreptate socială. Acum a căzut regimul comunist, dar generațiile actuale nu știu ce-i fascismul. Prin acest vacuum, rezultat din căderea unui regim, poate pătrunde celălalt. Trebuie să facem în așa fel încît — prin religie — ideile Cărții Cărților să pătrundă în spiritul noilor generații și ideile să nu fie denaturate. Nu e numai o cauză evreiască, e cauza întregii omeniri. Biblia nu începe cu istoria poporului evreu, ci cu istoria omenirii. Este cartea biografiei umane. Dumnezeu a spus omului: „Fiți tovarășul meu în îndreptarea acestei lumi!”. Noi, un popor mic și slab, risipit în patru colțuri ale lumii, vrem să avem grijă de soarta întregii lumi. Ne-am străduit să ne aducem contribuția la propășirea acestor țări, căreia îi rămînem devotați.

Fie ca bunul Dumnezeu să binecuvînteze scumpa noastră țară, România! Să ne binecuvînteze cu Șalom — Pace!

DATORIE ÎMPLINITĂ (II)

(Urmare din nr. trecut)

Și, intrucât articolul nostru este prilejuit de comemorarea marilor înclăstări de la Mărăști, Mărășești și Oituz, se cuvine să ne referim și la participarea evreilor la aceste lupte.

Numărul evreilor decorați în desfășurarea bătăliei de la Mărăști a fost de 31 de combatanți — respectiv, 4 ofițeri, 10 subofițeri, 2 gradați și 15 soldați.

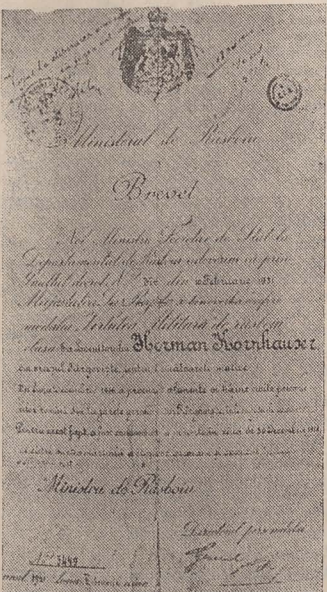
Motivația decorării nu a fost pur și simplu „bravura” (ceea ce pe front spunea foarte mult); adeseori s-au adăugat motivări care rețin în mod deosebit atenția: un plutonier l-a înlocuit cu curaj pe ofițerul comandant al plutonului de mitraliere, care fusese rănit; un soldat — pentru felul în care s-a aruncat în focul mitralierelor germane; un locotenent — pentru modul în care a condus unitatea în luptă, fiind decorat cu „Steaua României” cu panglică și cu „Virtutea Militară”; un sergent — pentru felul în care a condus luptele, capturând citeva obuziere și două proiectoare¹⁰.

La Mărășești, unde înclăstarea a fost mai dură și mai îndelungată, au fost decorați 67 de evrei — respectiv, 6 ofițeri, 15 subofițeri, un medic ajutor, un farmacist, un infirmier, 7 gradați și 36 de soldați. Se remarcă: un soldat decorat cu „Virtutea Militară”, pentru că, năvălind printre primii în tranșeele germanilor, îi pune pe fugă; un caporal, pentru îndrăzneală și iscusință în patrulare; un plutonier care execută cu plutonul lucrări sub bombardament inamic; un sublocotenent căruia i se decernează „Coroana României”, pentru curajul demonstrat în timpul crâncenelor atacuri din iulie 1917; un plutonier, pentru rezistență vitească în linia întâi.

La Oituz, au fost 33 de decorați — respectiv, 4 ofițeri, 6 subofițeri, 7 gradați și 16 soldați. Mențiuni deosebite: un plutonier TR lovit în frunte pe cind înainta în fața plutonului; un soldat, pentru bravura și destoinicie cu care a cules stiri de la inamic, fiind la punctul de observație în noaptea de 29.VII; un caporal, pentru ochirea cu luneta sub bombardament inamic; un plutonier major, pentru conducerea plutonului în luptă; un sergent, pentru lucrările de distrugere.¹¹

Dacă depășim însă această repartitie ad-hoc a însemnelor pentru datoria îndeplinită cu evidentă prisosință, trebuie să constatăm că, după această sursă — sigură, dar incompletă —, 54,1% au dobândit distincțiile ca participanți direct la luptă, alți 12,4% pentru misiuni sub foc inamic. Deci 66,5%. Trebuie să-i adăugăm, fără a le putea preciza numărul, pe sanitarii din prima linie.

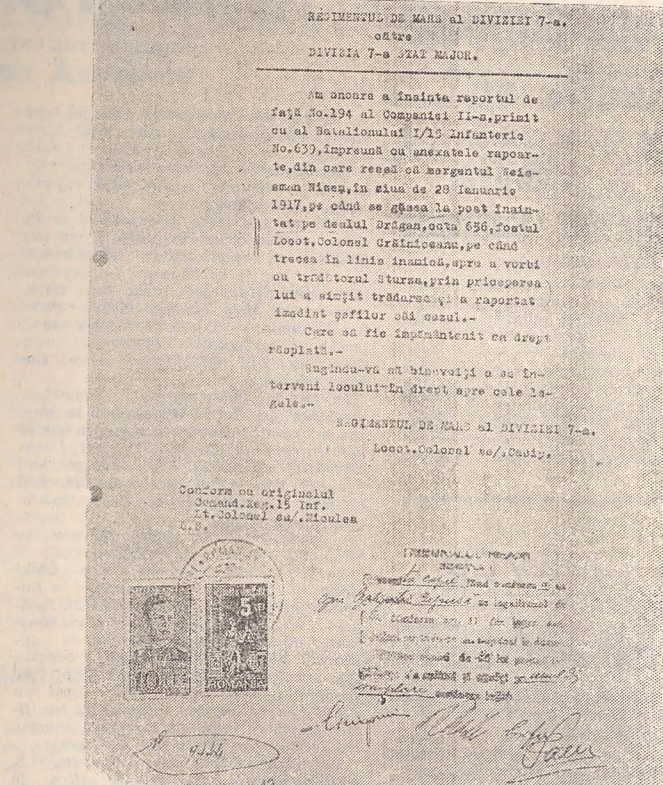
Quod erat demonstrandum.
Numărul — relativ mare — al celor decedați pe front sau în spitale, precum și marelui număr al decoraților nu mai îngăduie nominalizări.

■ Brevetul de decorare a lui Zalman Herman Kornhauser

Facem doar două excepții.

Meseriașul electrician Zalman Herman Kornhauser, băcăuan de origine, locuia, în timpul primului război mondial, la Tirgoviste. Localitatea căzuse sub ocupație inamică. Curtea lui Kornhauser era despărțită, printr-un gard, de lagărul de prizonieri români. La imaginea acestor

■ Document militar care confirmă că sergentul Nissen Weissman a zădărnicit planul trădătorilor Sturdza și Crăiniceanu

oameni înghesuiți, flămânzi, suferind de frig, electricianul — miop și, ca atare, reformat — n-a putut rămâne indiferent. A început să strecoare prizonierilor haine, adunate de la el și de pe la vecini și cite ceva de mâncare, înlesnind evadarea unora. Cind numărul evadaților a crescut, primul bănuți, arestat, anchetat, condamnat și executat, spre luare aminte, la 6.III.1917, a fost Zalman Herman Kornhauser.

La 25.III.1931, după ce recruții contingentului sub drapeau au depus jurământul, generalul, comandant al garnizoanei, înmîna cu solemnitate văduvei lui Korn-

hauser, drept însemn al recunoașterii actelor sale eroice, „Virtutea Militară” de război¹².

Celălalt exemplu de devotament eroic a avut loc în perioada cind statul român și armata se mențineau cu greu, în lupta cu foametea și frigul, pe un petec de pământ moldovenesc.

La 25.I.1917, a dezertat comandantul Diviziei a 8-a, colonelul Alexandru Sturdza, fiul fostului prim-ministru D. D. Sturdza și ginerelul lui Petre Carp¹³. Înainte de a trece de partea inamicului austro-ungar, el se înțelese cu un alt trădător de patrie, comandantul Regi-

mentului 25 infanterie, lt. col. Gr. Crăiniceanu (fiul unui fost ministru de război), asupra felului în care să acționeze pentru a sprijini inamicul în vederea spargerii frontului românesc.

La 28.I.1917, lt. col. Gr. Crăiniceanu și un însoțitor au apărut în raza unui post înaintat de observație, încredințat soldatului Ioan Asandei și Nissen Weissman.

Cum Weissman fusese în ultima noapte de recunoaștere, tocmai pentru că „prin priceperea sa a simțit urădarea”¹⁴, el a indicat lui Crăiniceanu un drum pe care să-l poată supraveghea. Dându-i seama că nu e vorba de un lucru curat, Asandei și Weissman l-au lăsat pe Crăiniceanu să meargă pe drumul pe care i-l indicaseră, apoi l-au dezarmat și legat pe sergentul care-l însoțise pe Crăiniceanu. Asandei a plecat să raporteze comandantului de pluton, Weissman a rămas și a urmărit scena întvederii dintr-o Crăiniceanu și Sturdza, a văzut cum l-au fost încredințate lui Crăiniceanu manifestele (acestea chemau la dezertare în masă), consemnind, totodată, prezența ofițerilor inamici.

Nebănuind nimic, Crăiniceanu s-a întors la postul înaintat de observație: el urma să dezerteze la inamic în aceeași seară. Spre stupefarea sa, și-a găsit însoțitorul dezarmat și legat, iar pe Weissman amenințându-l cu arma. Încercările trădătorului de a-l intimida pe Weissman n-au avut nici un rezultat: ulterior cei doi arestați au fost duși în spatele frontului.

În felul acesta, frontul n-a putut fi spart, iar trădătorul Crăiniceanu a fost executat de ostașii regimentului său. Asandei și Weissman au fost propuși la înaintarea în grad. La 1.III.1917, Weissman a devenit caporal, iar la demobilizare, 1.V.1919, ajunsese plutonier.

În 1919, marele romancier Liviu Rebreanu a scris cunoscuta (și uitată?) năvelă „Îțic Strul, dezertor”. Tragică narațiune a cunoscutului scriitor realist impune o imagine care nu conține antisemismul (de ieri, de azi): documentele, mormintele, decorațiile, toate dovedesc că nu greșim parafrazându-l pe Liviu Rebreanu, transpunind, adică, mesajul năvelei sale: „Îțic Strul n-a fost dezertor”... Ca toți fiii patriei, evreii și-au adus — plener — contribuția la apărarea României.

SEGIU STANCIU

¹⁰, ¹¹ Aceste exemple și altele se află în lucrarea menționată a dr.-ului W. Filderman.

¹² RCM, nr. 284, din 1.X.1972.
¹³ Prof. A. Vianu — *O lespeda de mormint*, în: RCM, nr. 291, 15.I.1973.

¹⁴ Raport nr. 6988, din 21.III.1918, către Divizia a 7-a.

Consfătuire cu reprezentanții partidelor politice

(Urmare din p. 5)

Cuvîntul domnului KEREKES KAROLY

UNIUNEA DEMOCRATĂ MAGHIARĂ DIN ROMÂNIA

Mă îngrijorează această campanie de anvergură cu caracter antisemit, xenofob, ea reprezentînd una dintre manifestările fascismului în ascensiune. Să nu uităm că totdeauna fascismul a început cu antisemitismul!

Mă îngrijorează că atenționările făcute de o vreme îndelungată de către Eminența Sa dr. Moses Rosen au rămas fără ecou. Pasivitatea organelor de urmărire penală, tolerarea acestor manifestări periculoase, este de neînțeles.

Noi, etnia maghiară, avem comunitate de soartă cu evreimea din România, amenințările, atacurile la adresa noastră sînt, la fel, tolerate. Nu înțeleg pasivitatea societății românești, a autorităților publice, a autorităților judecătorești! Oare ascensiunea fascismului nu reprezintă un pericol pentru întreaga lume? Nu numai noi, etnia maghiară, sau evreimea sîntem în pericol, ci și însuși poporul român. Este foarte valabilă constatarea făcută de laureatul Premiului Nobel, scriitorul Elie Wiesel, care a spus următoarele: „Astăzi, în condițiile de ascensiune a fascismului, fiecare om este un potențial evreu, fiecare ființă umană candidează la un nou Auschwitz pe scară mondială”.

Vă rog să observați că, în condițiile toleranței vinovate, s-a putut admite de către organele judecătorești cererea de înregistrare a Partidului România Mare, care, în mod deschis, prin organul său de presă, propagă idei fasciste, antisemite, xenofobe, de ură națională.

Din păcate, antisemitismul, xenofobia sînt în ascensiune și în alte părți ale Europei, cum ar fi Germania, Franța, Italia, chiar și Ungaria. Însă, spre deosebire de noi, în aceste țări autoritățile au luat măsuri drastice pentru stoparea,

combaterea acestor fenomene. La noi nu se face nimic, sînt tolerate și în continuare aceste fenomene periculoase. De aceea, consider că este necesar ca măcar noi, partidele democratice, să luăm poziție fermă, concertată împotriva antisemitismului și să cerem în Parlament intervenția hotărîtă și imediată a organelor de urmărire penală. Oare nu avem noi

Principiul ecologist actual consideră că numai diversitatea biologică poate asigura și perpetua viața pe pămînt; în această idee, toate minoritățile sînt binevenite într-un stat și contribuie la dezvoltarea lui normală.

Ne raliem ideii că acest nou atac antisemit (scrisoarea publicată în „Europa”) este foarte grav și poate avea consecințe neprevăzute, dar, sigur, nedorite de populația țării.

De asemenea, nu se poate spune că astfel de fenomene sînt gratuite căci ele convin extremei drepte ca și celei stîngi, dar și puterii.

Aceste manifestări se adresează vulgarului, și, chiar dacă ziarele care înserază astfel de articole sînt puțin citite, prin comentarea lor la radio și TVR, chiar „criticate”, permit să li se facă publicitate și poate tocmai acest lucru se și caută?

S-a propus aici crearea unui ziar care să publice articole democratice și anti-xenofobe. Noi considerăm că acest lucru nu va putea contracara sau educa democratic mass media. Este nevoie ca astfel de luări de poziție să apară în toate ziarele și revistele independente și democratice.

această datorie? Să ne-o îndeplinim pînă cînd nu este tirziu!

Vă reamintesc că, în anul 1930, am semnat și noi Carta de la Paris pentru o nouă Europă. Semnatarii acestui act s-au angajat să lupte împotriva tuturor formelor de ură națională și etnică, antisemitism și xenofobie. De ce nu ne respectăm angajamentul?

Închei intervenția mea cu o constatare ce merită să fie cumpănită. Dacă și azi — după tot ce s-a întîmplat la Auschwitz — îți permiți să fii antisemit, este, incontestabil, o crimă!

Cuvîntul domnului dr. ing. MIHAI MEASNICOV

PRIM-VICEPREȘEDINTE AL PARTIDULUI ECOLOGIST ROMÂN

Astăzi, populația evreiască din România este foarte redusă, dar întreținerea unei atmosfere antisemite, mai ales pentru tineret, poate duce fie la fascism, fie la comunism, ceea ce este periculos pentru întreaga populație a țării. Iată de ce toate ziarele și revistele ce-și permit atitudini sovine, antisemite, xenofobe, incită la violență etc. nu trebuie să rămână nepedepsite, întrucît prin aceste acțiuni ele sînt și nedemocratice.

Partidul nostru este alături de Dume-neavoastră.

Afirmăm că „Revista Culturii Mozaic” din România este printre cele mai bune din țară și ne-ar face plăcere s-o putem primi, prin bunăvoința Dume-neavoastră, regulat, la sediul central al P.E.R.

Considerăm că atitudinea de condamnare a sovinișmului, antisemitismului etc. trebuie să fie prezentă în toate ziarele și revistele din țara noastră și nu numai în revista Dvs., — și mai ales în ziarele „România liberă”, „Cotidianul”, „Evenimentul zilei” și altele, dar și în ziarele Puterii și chiar ca atitudine din partea reprezentanților Puterii. Numai astfel se va putea ști care este poziția oficială și democratică din țara noastră.

JOURNAL

OF THE ROMANIAN JEWS

Statement of Richard Boucher, Spokesman of the State Department Meeting with Chief Rabbi of Romania on November 17 His Eminence Requested U. S. Approval of Most Favored Nation Status for Romania

THE COMMUNIQUE OF THE STATE DEPARTMENT OF USA

Acting Secretary of State Eagleburger, meet with Rabbi Rosen, Chief Rabbi of Romania, to discuss developments in that country following September 27 parliamentary and presidential elections.

The acting Secretary took note of positive statements by Romanian public figures, regarding human rights including recent declaration by the new President of the Chamber of Deputies and various party leaders favoring legislation against antisemitism.

The acting Secretary encourages efforts to combat antisemitism, to promote understanding different religious and ethnic groups and to protect the rights of all citizens of Romania.

Rabbi Rosen expressed concern for the welfare of all Romanians during the coming winter and requested U.S. approval of Most Favored Nation Status and other support for Romania during the period of economic and political transition.

CHIEF RABBI DR MOSES ROSEN

ABRAHAM AND ELIEZER OR "TEL MAÎTRE, TEL VALET"

"And he said: 'Blessed be the LORD, the God of my master Abraham who hath not forsaken His mercy and His truth toward my master; as for me, the Lord hath led me in the way to the house of my master's brethren'" (Genesis, 24.27).

French folk wisdom exposes servants who have taken to the vices of their masters: "Tel maitre, tel valet." The ironic proverb proceeds from the immorality existing in the relationship between a man who leads an easy life and the man who wears himself out to serve him. On the one hand, we have the dissolute, lazy and immoral master who passes from pleasure to pleasure; on the other hand we have the poor servant whose livelihood depends on the whims of his master and who therefore becomes the intermediary of all his sins, and eventually their victim.

What a world of difference there is between such relations and those described in the present chapter of the Bible, the links between Abraham and his servant Eliezer! Here the French proverb "Tel maitre, tel valet" is pertinent without irony; instead of an exposure, it is a homage. There is no great difference, between the "master" and his "servant". They have similar virtues, and both urge people to follow the bright path. And the economic foundation of their relations is altogether different from that underlying those existing between servants and masters. Eliezer is not a slave. He is בן טעם ביתו, "the elder" of Abraham's house and rules over everything Abraham has. Abraham trusts Eliezer in everything, and Eliezer fully deserves his trust. The sages of the Talmud say that "Abraham carried out all the commandments of the Torah" (Ioma 28). This anticipation of the Law by the first patriarch has puzzled many commentators. The Torah was given a long time after Abraham. How could he respect laws that had not yet been formulated in his days?

The fact is that the entire moral system of the Torah is a logical outcome of monotheism. Love of the Only God leads to love of man, and love of man implies laws that help men to build a happy life for themselves. The first man to discover the existence of God did not need laws, commandments and interdictions. All the precepts of the Torah were just as natural to the conscience and soul of Abraham as singing is to the birds.

Abraham did not have to see the verses of the Torah which regulate the rights of servants and limit those of masters in order to apply their teaching. Some four hundred years before the revelation on Mount Sinai, Eliezer was not a serf depending on the whims of his master, he was not — as all the serfs of his time were — a chattel slave lacking even the most elementary rights; he was זקן ביתו המושבע כל אשר לו — the elder of the house of Abraham, the friend, confidant and representative of Abraham. It would therefore be a mistake to translate the word אדון as meaning that Abraham was a "master" and just

as wrong to interpret the term עבד as meaning that Eliezer was a "serf".

The usual meaning of the two words certainly does not apply to the relations between Abraham and Eliezer as described in the verses of this pericope. Abraham entrusted the highly important mission of taking a wife for his beloved son to the man who had lived by his side, who had become his disciple, adopted his ethic and acknowledged his God.

"Eliezer is like Abraham" (Midrash Raba). The blessed rays emanating from Abraham's gentle face illuminated Eliezer. Similarity of character, harmony of feelings and identical thinking made Eliezer a universal legatee of Abraham's spirit. That is why our scholars consider מִשְׁלַּח בְּחֹרֶת רָבוּ וְהָיָה דְּמִשְׁרָא אֱלִיעֶזֶר "he mastered the teaching of his master" (Ioma, 28).

Love and truth, the two great virtues of the first Jew, are prized by his spiritual son, Eliezer. He thanks God that he has given them to the man he calls his "master". Whereupon he enters the house of Abraham's brother.

Is There No Law To Sanction The Antisemitic Attacks?

Following the antisemitic attacks by a part of the press in Romania, Chief Rabbi Dr Moses Rosen, who is also the President of the Federation of the Jewish Communities, invited the representatives of the political parties to attend a conference in order to examine the situation that has come about.

The National Salvation Front and the National Romanian Unity Party did not answer the invitation.

Mr Adrian Năstase, Vice President of the National Salvation Democratic Front and President of the Chamber of Deputies, sent a letter to the Chief Rabbi to ensure him "that he understands the concern pervading his letter and that he is ready to participate in a kind of meeting that was suggested, but because of the programme of the Chamber of Deputies he cannot be present and asks that a new date be fixed in common agreement for a meeting in the near future".

During the consultation, the Chief Rabbi pointed out that given the answer by the General Attorney to the end that there is no clear text in the law to sanction legally the antisemitic attacks, he appeals to the political parties to initiate a legal text that would ensure clearly and unmistakably the protection of all minorities in this country against calumnies, insults and instigation of hate. Furthermore he underlined that if we were forced to keep silent during the

AN OPEN LETTER TO MR TOM LANTOS

MEMBER OF THE UNITED STATES CONGRESS

Dear Sir,

I regret that unexpected changes in the agenda of your Romanian tour have prompted you to cancel a meeting I had requested and which you had originally agreed to schedule for Nov. 29 at my residence in Bucharest.

I am all the more disappointed as in a few earlier occasions when I had the privilege to meet you in Washington over the last 15 or 20 years, — meetings that were all devoted to the same issue, namely the Most Favored Nation status for Romania, — I had constantly found you open to logical arguments, even though we did not always share the same opinions.

In fact, as you may well remember, when we last met in Washington in May, you adamantly warranted that you would vote in favor of the M.F.N. grant I was afterward stunned to learn that you had changed your mind and even launched an action urging the U.S. lawmakers to oppose the voting.

I would therefore kindly ask you to allow me to clear up a few points:

1. First of all, what do I, the Chief Rabbi of the Jewish Communities in Romania, have to do with that M.F.N. business? Well, ever since 1975 I have constantly advocated that it should be approved. Why is that? Simply because the privileged status is crucial to the economy of this country whose loyal son I am and where my community has lived for more than six centuries, sharing its destiny for better and for worse.

By means of that very status, the U.S. administrations were able to soften to a certain extent the dictatorial treatment imposed to the denominations in Romania by the communist regime.

The M.F.N. status enabled hundreds of thousands of Jews to leave Romania for the Promised Land. Owing to the Joint organization, tens of thousands of poor old Jews were able to survive and tens of thousands of Jewish children could be raised in the Jewish cultural and religious tradition.

Thanks to the M.F.N. status, the Romanian Orthodox Church was able to obtain 5,000 copies of the Bible and innumerable human lives were saved. A peaceful religious life for all denominations was warranted by that selfsame status which would funnel millions of dollars into the country, while putting a constant pressure to keep the tyranny from pushing its mischief to an unbearable degree.

That's what I have to do with it. That's why I have relentlessly used my connections in the United States to clear away all obstacles that would jeopardize the adoption of the status.

2. After the 1989 Romanian revolution, the first opportunity I have had to try and bring about a reconsideration of the M.F.N. issue against the new backdrop emerging from the revolutionary changes, arose in Sep. 1990, I was then invited to the U.S. Embassy here as U.S. Senators Dole, D'Amato and Warner were wishing to consult me on the matter during their short trip to Romania. I will now summarize what I told them at the time and what I have often repeated since at several meetings with acting Secretary of State Lawrence Eagleburger and other top U.S. officials. What I have been telling them goes like that:

"Denying the M.F.N. status to Romania, denying U.S. support to the Romanian people during that hard transition times means actually to starve this people. Starvation, as a not too remote past has taught us, is scarcely prone to bring about democracy. By starving this nation, you will surrender it into the grip of fascism or communism or both. By starving this nation, you will unleash the thugs, fuel up wrath and strife among the various religions and nationalities."

3. Today, unfortunately, anyone can see that these grim predictions have come true, Romania's "national-socialists" — an adequate concept to define those who tarnish simultaneously two lofty concepts: love for one's homeland and commitment to social justice — set out as early as in 1990. At the time, state authorities deemed themselves too weak to take the necessary steps to safeguard democracy. But a democratic governance that leaves its enemies unchecked and condones the outburst of hatred, is a suicidal one.

Then you, American legislators, instead of testing that government's good faith while at the same time lending it the necessary power to address its ills, you chose to grant the privileged trade status to all of the ex-Soviet bloc nations but Romania. That blatant, unfair isolation of Romania gave even more grist to the fascists' mill and paved the ground of anti-U.S. slogans to disseminate public confusion. Who did that profit to? The fascists, obviously, who were swept into both Houses of Parliament which they have been terrorizing since.

An outpouring of lies and a continuous incensing of ethnic and religious strife have muddled the people's mind, while poverty and hunger are threatening disaster.

4. Last but not least, we, Jews, the remnants of the Holocaust, we feel ourselves endangered in our honor, and dignity, and even life. We have too long been trampled over by the fascist and communist dictatorships to now accept such treatment under a democratic rule.

IN CONCLUSION:

THE U.S. ECONOMIC SUPPORT MUST BE GRANTED TO ROMANIA JUST AS IT IS TO ALL FORMER COMMUNIST NATIONS.

"Primum vivere", argues an old Latin saying. This country is rich, its people is industrious and skilled. Lend it a hand so that it can rebuild the country. It is the only way to silence the demagogues, to keep them from pitting one nationality against another. It is the only way to enable the government to assert its authority and afford us the protection we deserve.

Whatever your suspicions, do back up this suggestion and you will be able to find out unequivocally who it is that is truly democratic-minded in this country. The Romanian people cannot and must not be punished, for it is not them who are responsible for any evil.

"Deinde philosophare," goes on the saying. After their hunger is appeased, the Romanians will know how to build themselves a true and lasting democracy and live in harmony with both one another and all other nations.

With the assurance of my best regards, please let me extend to you our sacerdotal blessing.

DR. MOSES ROSEN

Chief Rabbi and President of the Federation of Jewish Communities in Romania

HIS EMINENCE CHIEF RABBI DR MOSES ROSEN HONOURED BY IMPRESSIVE FORUMS FROM COUNTRY AND ABROAD

The Romanian Academy

Chief Rabbi Dr. Moses Rosen

I am particularly pleased to tell you that the general assembly of the Romanian Academy decided in its session on Nov. 10 to elect you a honorary member of this highest scientific and cultural body of the nation. I warmly congratulate you and wish you all happiness and many further achievements in your fruitful activity.

President of the Romanian Academy,
MIHAI DRAGANESCU

Dr. MIHAI DRAGANESCU

President of the Romanian Academy

Dear Sir,

Thank you so much for your telegram notifying me of the Academy's ingratiating decision to elect me an honorary member of that supreme cultural and scientific forum of the nation. I am deeply touched by that privilege which I regard as one afforded to the entire Jewish Community in Romania, whose

shepherd and leader the Lord meant to be in these hard times of gloom and doom.

I see in the Academy's decision a splendid confirmation of the humaneness and justice of the Romanian nation, the lofty virtues which constitute the real message of this people, directed to all national and religious minorities that live here.

I am glad, distinguished Mr President, not only for that high degree that comes to crown the sunset of my tormented life, not only for my community that has been living here for more than six centuries, I am glad above all for the bright image of that nation which the hatred mongers have sought to tarnish in innumerable ways.

I regard that honor bestowed upon my humble person as a resplendent assertion of the Romanian humanism and wisdom.

Allow me to assure you, and please convey this same assurance to your academic peers, that I will always be a steadfast and dedicated servant of Romania, our cherished homeland.

Chief Rabbi of the Mosaic Denomination,
Dr. MOSES ROSEN

The European Rabbinical Conference

On Monday, November 2, 1992, during an evening dinner offered by the Federation of the Jewish Communities in Switzerland and the Jewish Community in Basel, over one hundred rabbis from Western and Eastern Europe celebrated the religious event of the Jewish year: The Eightieth Birthday Anniversary of Chief Rabbi Dr. Moses Rosen.

EUROPEAN RABBINIC CONFERENCE

"He who pursues righteousness and kindness will find life and honour" (Proverbs 21, 21)

In sign of deep appreciation and respect to
HIS EMINENCE RABBI DAVID MOSHE ROSEN, CHIEF RABBI OF JUDAISM IN ROMANIA

We, the Rabbis of Europe who have gathered in the town of Basel-Switzerland, on our 18th Session, under the slogan "And he shall live by good deeds",

On the second day of the week, the sixth day of the month of Marheshvan, the year 5753 (November 2, 1992).

We bless and thank our dear and most honoured: an outstanding personality who, by God's mercy, became an octogenarian.

We wish to express our appreciation for this fighter in God's fight who remains steadfast and leads a whole generation of Judaism in Romania. In the nights of the persecutions and the terrors experienced by his community, he proved his faith and passed well all the trials of this dreadful, terrifying and horrifying period our brethren in Eastern Europe had to put up with. He placed his life in danger with sincere self-giving and brought them from darkness to light, and made them climb up to the Holy Land and to bring great contributions in giving new life to the people and in re-building the country.

He knew well how to fill with enthusiasm the flock he governs throughout Romania and to see that the spirit of faith does not go out and thus to revive the communities which were almost destroyed in the Holocaust. He is the Man who created the slogan that runs,

"There is no Alia without Jews"

It is with wisdom and courage that he faced the state leaders, claiming what was good for his people during the difficult

moments experienced by the Jewish people.

Our prayer and blessing to His Eminence is our wish that he may be given many more years ahead to serve his nation with the same faith and fulfill his holy mission in peace, full faith and perfect light.

May he reach, together with his noble wife Amalia, a deep old age and the good Lord may fulfill the blessed aspirations of their souls.

SIGNATURES

With warm friendship

Lord JAKOBOVITS,

Chief Rabbi Emeritus of Great Britain

Chief Rabbi of Great Britain, IAAKOV SACS

Great Rabbi of France, IOSEF

SITRUK

Great Rabbi Emeritus of France,

RENE SIRAT

Chief Rabbi of Italy, ELIAHU TOAFF

Chief Rabbi of Holland, MEIR JOST

Great Rabbi of Paris, ABRAHAM

GOLDMAN

Chief Rabbi of Belgium, ABRAHAM

GIGI

Chief Rabbi of the Jewish Community

in Basel, M. LÖVINGER

Chief Rabbi of Ukraine, IAACOV

BLUCH

First Rabbi H. EHRENTREN, London

First Rabbi ISRAEL LICHTENSTEIN

ABRAHAM ROSE,

Secretary of the European Rabbinical

Conference

The American Judaism Pays Homage To Our Great Teacher

As an answer to the several invitations received from the World Jewish Organizations and leading personalities of the American Judaism who wished to pay homage and convey their congratulations to our teacher on the occasion of his 80th Birthday, His Eminence and Mrs Rosen paid a visit to the United States of America over the period 12th — 25th November 1992.

In the evening of November 13, a festive dinner was offered by the "American Joint Distribution Committee" Organization, in the large halls of the "Hilton" Hotel in New York, on what occasion speeches were delivered by the following: the President of the "Joint", Mrs Sylvia Hassenfeld, Mr Michael Schneider, Executive Vice President of that Organization and Allan Batkin, President of the Department for Eastern Europe of that worldwide charity Organization.

All those who took the floor pointed out the great achievements of Chief Rabbi Dr Moses Rosen during his 45 years of pastorate as Chief Rabbi, and gave voice to their gratitude for his loyalty, wisdom and courage by which he had managed to save, both physically and spiritually, the 400,000 Jews from Romania.

His Eminence, obviously touched, underlined in his return speech the special importance of the help received from the "Joint" during the last 26 years, stressing on the humanitarian, dignifying, discreet and extremely tender manner of the "Jo-

int's" leaders.

"A program of surviving, a program of saving Judaism in Romania, a program for strictly observing the human dignity, a program for the poor's rights", this is how His Eminence defined the implementation of the "Joint" Program in Romania over a quarter of a century.

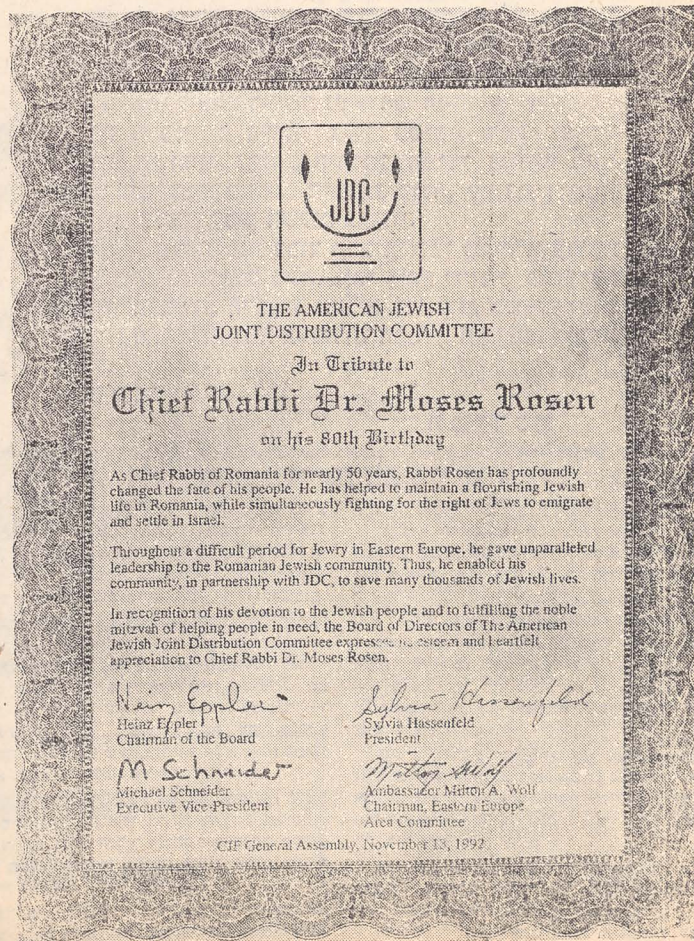
A Diploma of Honour, whose text we are publishing, has been awarded to the fêted person within an impressive solemn ceremony.

On Sunday evening, 22nd November 1992, the leading committee of the "Shaarei Tzedek" Organization ("The Gates of Righteousness" — from the Psalm "Open to me the gates of righteousness that I may enter through them and give thanks to the Lord" (Psalm 118, 19), celebrated Chief Rabbi Dr Moses Rosen by a grand-style dinner arranged at Hilton Hotel in New York, and attended by over one thousand leaders of the Jewish public life in the United States.

President Ludvig Esselson, Vice-President Tarlansky, as well as other American personalities conveyed to Chief Rabbi and Mrs Dr Rosen their warm wishes of long life in good health and pointed out the historical figure, the living legend of the Jewish people, who is Chief Rabbi Dr Moses Rosen.

The Chief Rabbi thanked them all for the honour paid to him and gave voice to some memories out of his fruitful activity of over half a century.

A beautiful Judaic work of arts was offered to the fêted person as a gift.

THE MEETING OF HIS EMINENCE WITH MR. ADRIAN NĂSTASE

On November 10, 1992, Mr Adrian Năstase, Foreign Minister and President of the House of Deputies, received Chief Rabbi Dr Moses Rosen, whom he assured, on behalf of National Democratic

Salvation Front, of his participation to the elaboration and to the voting of a draft for a law that will punish severely the antisemitism.

